

De invulling van de Gemeenschappelijke Regeling Sociaal in de Drechtsteden

BEGELEIDENDE NOTITIE BIJ DE CONCEPTTEKST VOOR DE
GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

Inhoudsopgave

Onderdeel	Pagina
Inhoudsopgave	01
Inleiding	02 – 06
Aanleiding (het waarom)	02 – 05
Waar staan we in het proces	06
Onderdeel 1: Vertaling van de hoofdlijnennotitie	07 – 09
1.1 Contouren uit de hoofdlijnennotitie	07
1.2 Algemene input van colleges en raden	08
1.3 Nadere invulling gemeenschappelijke regeling	09
1.4 Verwerking in de concepttekst GR Sociaal	09
Onderdeel 2: Inrichting Algemeen Bestuur, Dagelijks Bestuur en stemverhoudingen	10 – 14
2.1 Contouren uit de hoofdlijnennotitie	10
2.2 Input van colleges en raden	10
2.3 Nadere invulling gemeenschappelijke regeling	11 – 14
2.4 Verwerking in de concepttekst GR Sociaal	14
Onderdeel 3: Spelregels flexibiliteit om maatwerk te kunnen bieden	15 – 18
3.1 Contouren uit de hoofdlijnennotitie	15
3.2 Input van colleges en raden	15
3.3 Nadere invulling gemeenschappelijke regeling	15 – 18
3.4 Verwerking in de concepttekst GR Sociaal	18
Onderdeel 4: Spelregels toetreding, wijziging & (gedeeltelijke) uittreding	19
4.1 Contouren uit de hoofdlijnennotitie	19
4.2 Input van colleges en raden	19
4.3 Nadere invulling gemeenschappelijke regeling	19
4.4 Verwerking in de concepttekst GR Sociaal	19
Onderdeel 5: Financiële kaderstelling & consequenties	20 – 23
5.1 Contouren uit de hoofdlijnennotitie	20
5.2 Input van colleges en raden	20 – 21
5.3 Nadere invulling gemeenschappelijke regeling	21 – 23
5.4 Verwerking in de concepttekst GR Sociaal	23
Onderdeel 6: Instellen van (advies)commissies	24 – 26
6.1 Contouren uit de hoofdlijnennotitie	24
6.2 Input van colleges en raden	24
6.3 Nadere invulling gemeenschappelijke regeling	24 – 26
6.4 Verwerking in de concepttekst GR Sociaal	26
Vervolproces en planning	27 – 28
Bijlage 1: Principebesluit (inclusief moties Papendrecht en Sliedrecht)	29 – 31
Bijlage 2: Nadere uitwerking van de spelregels om maatwerk mogelijk te maken	32 – 35
Bijlage 3: Bestuurlijke en ambtelijke gremia huidige GR D en GR Sociaal	36
Bijlage 4: Nadere toelichting bij financiële kaderstelling	37 – 43

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

Inleiding

De invulling van de Gemeenschappelijke Regeling Sociaal in de Drechtsteden (wat ligt er voor)

De concepttekst voor de wijziging van de GR Drechtsteden naar de GR Sociaal ligt voor ter besluitvorming. Die tekst is het uiteindelijke sluitstuk om te komen tot een nieuw sturingsmodel in de Drechtsteden. Omdat het in de tekst soms een zeer korte (juridische) weergave betreft van de keuzes en besproken bouwstenen wordt in deze notitie (begeleidende notitie bij de concepttekst voor de nieuwe GR Sociaal) een inhoudelijke toelichting gegeven op alle benodigde bouwstenen. We houden hierbij steeds de volgende structuur aan:

- 1) De contouren uit de hoofdlijnennotitie (wat was de richting)
- 2) De input van de colleges en raden (wat heeft u meegegeven)
- 3) De nadere invulling van de gemeenschappelijke regeling (wat hebben we met de input gedaan)
- 4) De verwerking in de concepttekst GR (in welke artikelen kunt u bovenstaande terugvinden)

Waarom nu al de tekst in concept?

Dit wijzigingsvoorstel volgt een ongebruikelijke weg. Tot nu toe werden wijzigingsvoorstellen van de GR Drechtsteden ambtelijk voorbereid en werd het wijzigingsvoorstel ter besluitvorming via de eerste collegevergadering van Dordrecht na het zomerreces in routing gebracht. In de periode september tot en met december werd het wijzigingsbesluit dan vastgesteld door alle bestuursorganen van de Drechtstedengemeenten. Na de bekendmaking van het dan door alle bestuursorganen vastgestelde wijzigingsbesluit in december, trad het wijzigingsbesluit op 1 januari van het nieuwe jaar in werking.

Dit jaar is sprake van een bijzondere situatie en een transitie die grote gevolgen heeft voor de bestaande gemeenschappelijke regeling. Zoals gezegd wordt de GR Drechtsteden omgevormd tot een GR Sociaal en alle bedrijfsvoeringstaken worden ondergebracht bij de gemeente Dordrecht. Met name de samenhang tussen die twee zaken, die gelijktijdig in werking moeten treden, omdat anders een juridisch maar ook praktisch onwerkbaar situatie ontstaat, maakt dat deze keer de colleges en raden zich al voor het zomerreces moeten uitspreken over de concepttekst van de nieuwe regeling.

Het wijzigingsbesluit moet eind augustus in de formele besluitvormingsprocedure worden gebracht om inwerkingtreding op 1 januari mogelijk te maken. Als dat proces eenmaal in gang is gezet zijn tekstuele aanpassingen niet meer mogelijk. Als tijdens het formele besluitvormingsproces bij een van de gemeenten amendementen zouden worden aangenomen die leiden tot een aanpassing in de tekst, zou het juridische gevolg zijn dat het wijzigingsbesluit niet wordt vastgesteld en niet per 1 januari 2022 in werking kan treden. De tekst van de GR Drechtsteden kan alleen bij unanimiteit worden gewijzigd. De consequentie daarvan zou zijn dat de tekst van de GR Drechtsteden dan niet per 1 januari wijzigt en dat dus alle huidige taken en bevoegdheden in stand blijven. Aangezien een deel van het personeel, naar het zich nu laat aanzien, dan bij de gemeente Dordrecht in dienst zal zijn, zou dat tot een onwerkbaar situatie leiden. Om dat te voorkomen worden de colleges, burgemeesters en raden nu in de gelegenheid gesteld zich over de concepttekst uit te spreken. Eventuele tekstwijzigingen kunnen dan tijdens het zomerreces worden doorgevoerd, waarna de definitieve tekst eind augustus op de gebruikelijke wijze in procedure kan worden gebracht.

Uittreding burgemeesters en raden

De GR Drechtsteden is een regeling van de colleges, burgemeesters en gemeenteraden. De GR Sociaal is een regeling van alleen de colleges. Dat betekent dat de burgemeesters en raden uit de regeling treden. Op grond van artikel 1, tweede lid Wet gemeenschappelijke regelingen geven de raden vervolgens toestemming aan de colleges voor het wijzigen van de GR Drechtsteden. In de volgorde van besluitvorming stellen de colleges daarna een integrale nieuwe tekst van de GR Sociaal vast.

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

Aanleiding (Het waarom)

Het speelveld van het sociaal domein is in beweging

Het speelveld van het Sociaal Domein is in beweging. Niet alleen in de Drechtsteden en Zuid-Holland Zuid, maar ook landelijk wordt nagedacht over stappen die gezet moeten worden om duurzaam grip te krijgen op de explosief stijgende zorgvraag en daarmee gepaard gaande kosten. Gemeenten denken na over de toekomst van het Sociaal Domein en over (regionale) samenwerking. De gemeenten in de Drechtsteden hebben de taken in het Sociaal Domein op verschillende schaalniveaus georganiseerd: lokaal, met een paar gemeenten samen en in de Drechtsteden en Zuid-Holland Zuid via Gemeenschappelijke Regelingen (verbonden partijen). Voor de taken die bij de gemeenschappelijke regelingen zijn belegd vindt nu getrapte besluitvorming plaats en daardoor zijn integrale kaders voor raden moeilijk te stellen. Dit leidt ertoe dat alle gemeenten (klein, groot, arm, rijk) spanning ervaren met het beoogde doel van de 3D's (nabije sturing). Colleges en gemeenteraden ervaren daarbij dat zij onvoldoende kunnen sturen en positie kunnen nemen op de beoogde doelen in het Sociaal Domein (integrale aanpak binnen de gedecentraliseerde wetten: Jeugdhulp, Wet Maatschappelijke Ondersteuning, Participatiewet).

Gemeenteraden weer in positie om kaders te stellen

De maatschappelijke opgaven waar we voor staan vragen om een sterke lokale sociale infrastructuur en beleidsruimte en om een krachtige regionale samenwerking waarin maatwerk mogelijk is. Die lokale infrastructuur en regionale samenwerking moeten goed op elkaar aansluiten. Zoals gezegd is de manier waarop de gemeenten in de Drechtsteden het Sociaal Domein hebben georganiseerd complex, waardoor gemeenteraden onvoldoende in positie zijn om lokaal de inhoudelijke en financiële kaders te stellen. Die complexiteit leidde tot een roep om optimalisatie van maatwerk of anders geformuleerd naadloze aansluiting tussen de lokale en regionale dienstverlening aan inwoners. Zij kennen immers maar één overheid, niet meerdere. Zeker wanneer inwoners (of het huishouden waarvan zij onderdeel uitmaken) ondersteuningsbehoeften hebben op meerdere levensdomeinen is het van belang dat zij op één plek, dichtbij huis en op basis van een integrale aanpak worden ondersteund door de overheid. Kortom, de lokale gemeenteraden moeten weer in de positie komen om de financiële en beleidsmatige kaders in het Sociaal Domein vast te stellen en de integrale afweging te maken over de schaarste en aanpak.

Naast inwoners staan

Maar de behoefte aan meer grip en sturing zijn niet de enige aanleiding om na te denken over de toekomst van het Sociaal Domein. We willen inwoners echt centraal te stellen in onze (lokale en regionale) aanpak en dienstverlening en we willen naast hen staan. Daarvoor is het noodzakelijk dat het primaat van het sociaal domein weer lokaal komt te liggen (We zijn ervan) en dat we de kracht van onze samenwerking versterken waar het onze inwoners ten goede komt (We doen het samen). Met het primaat lokaal bedoelen we dat de lokale raden gaan over het stellen van de financiële en beleidsmatige kaders van verschillende regelingen. Iedere individuele gemeente draagt daarbij de verantwoordelijkheid voor het verlenen van integrale hulp aan inwoners vanuit het principe 1 huishouden, 1 plan.

We zijn ervan en doen het samen

Om die reden hebben in 2020 drie Bestuurlijke conferenties plaatsvonden waarin deze vraagstukken zijn verkend. Leidend tijdens deze conferenties was de vraag "Hoe kunnen we bouwen aan een flexibele en effectieve regionale samenwerking die past bij onze opgaven en deze tijdgeest." Bij het toewerken naar een vernieuwde vorm van samenwerken behouden we wat goed gaat. We intensiveren en verbeteren de samenwerking en zorgen we ervoor dat deze toekomstbestendig is en blijft. Tot slot zorgen we ervoor dat de samenwerking mooier wordt: **"We zijn ervan en doen het samen!"**.

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

De omvorming naar een nieuwe samenwerkingsvorm is daarmee veel meer dan een herijking van de huidige afspraken. Het is meer dan het weer lokaal beleggen van de financiële en beleidsmatige kaders en de bijbehorende verordeningen. Een vernieuwde regionale samenwerking biedt ons kansen en voordelen voor de toekomst.

Nieuw sturingsmodel

Vanuit gezamenlijk eigenaarschap hebben de zeven colleges van burgemeesters en wethouders eind oktober 2020 tijdens de derde collegeconferentie een principebesluit geformuleerd dat richtinggevend is voor de uitwerking van een nieuw sturingsmodel:

De huidige Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden voor het onderdeel Sociale Dienst Drechtsteden wordt omgevormd naar een klassieke Gemeenschappelijke Regeling (GR) met een Algemeen en Dagelijks Bestuur. Hierbij zijn de volgende uitgangspunten benoemd (geciteerd uit het principebesluit):

- Robuust pakket van gezamenlijke diensten.
- Maatwerk meer dan nu mogelijk; eventuele meerkosten hiervan wel altijd voor de afnemer, ook voor wat betreft investering in lokale ambtelijke capaciteit.
- Beleid hieromtrent wordt in de GR opgesteld en uitgevoerd, waarbij het lokaal primaat het startpunt is.
- Bij besluiten streven naar consensus, maar indien er toch wordt gestemd moet er rekening worden gehouden enerzijds met belangen langs de lijnen van inwonersaantal/ financiële bijdrage en anderzijds moet voorkomen worden dat er volledige overheersing is door 'stedelijk gebied' of 'poldergebied'.

Een klassieke gemeenschappelijke regeling met een Algemeen en Dagelijks Bestuur voldoet goed aan de uitgangspunten die hierboven zijn benoemd en aan de behoefte om de beleidsmatige en financiële kaders weer lokaal stellen.

Bij de omvorming van de huidige GR (voor het onderdeel SDD) naar een klassieke GR is het van belang goed te kijken naar de inzet en capaciteit die nodig is bij zowel gemeenten als de GR Sociaal zelf. Het feit dat de kaderstelling weer bij gemeenten komt te liggen betekent dat zij er taken bij krijgen en dat zij zullen investeren in stevig opdrachtgeverschap. Voor de GR betekent het dat zij met meerdere opdrachtgevers te maken krijgen en dat vraagt meer tijdinvestering. De concerttaken voor de GR Sociaal komen bij de Sociale Dienst te liggen (aangezien de andere onderdelen van de huidige GR worden ondergebracht bij servicegemeente Dordrecht). Voor zowel gemeenten als SDD wordt het contact intensiever, waarbij co-creatie een sleutelwoord is. De uitdaging is en blijft om ook in de nieuwe structuur te komen tot complexiteitsreductie. Niet alleen wendbaarheid speelt een rol, het gaat tevens om werkbaarheid voor alle organisaties die betrokken zijn.

Opdracht omvorming naar een nieuwe gemeenschappelijke regeling

Vanuit het geformuleerde principebesluit heeft het ONS D (overleg netwerksecretarissen Drechtsteden) vervolgens de opdracht gekregen om alle noodzakelijke voorbereidingen te treffen voor de totstandkoming van deze nieuwe (klassieke) "Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Drechtsteden".

Er loopt parallel aan dit proces ook een proces rondom de doorontwikkeling van de jeugdhulp in ZHZ. Deze doorontwikkeling is in gang gezet met een regionale werkagenda (opvolging advies AEF, implementatie van de Governance) en gericht op meer lokale sturing, betere samenwerking, afbakening van jeugdhulp, betere sturingsinformatie en beheersing van de kosten. De opdracht van het ONS-D is in eerste instantie alleen gericht op taken in het kader van de huidige GR SDD (o.a. Wet Maatschappelijke ondersteuning, schuldhulpverlening en de Participatiewet).

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

Integrale aanpak voor iedereen die dat nodig heeft

“Iedereen een zelfstandig en volwaardig bestaan, waarbij alle inwoners van de Drechtsteden zelfstandig en volwaardig kunnen leven, werken, wonen en meedoen. Waar dat niet lukt, helpen we die mogelijkheden vergroten.”

Op basis van deze visie werken we sinds 2019 binnen het Sociaal Domein in de Drechtsteden samen aan drie maatschappelijke opgaven die de basis vormen voor ons handelen:

Opgave 1. Bestaanszekerheid versterken: we bieden perspectief, rust en mentale ruimte. Vanuit onze rol zetten we maximaal in op het voorkomen en doorbreken van inkomensonzekerheid, armoede en schulden.

Opgave 2. Ontwikkelen naar werk: we bieden toekomstperspectief door ons in te zetten voor betaald werk voor iedereen die kan werken.

Opgave 3. Zorgen voor ondersteuning: we organiseren (toegang tot) maatwerkvoorzieningen en bieden andere vormen van ondersteuning. Zo dragen we eraan bij dat mensen passend wonen en actief meedoen in de samenleving.

Deze visie en opgaven blijven onverminderd van kracht in de nieuwe gemeenschappelijke regeling Sociaal. Wel is er een wens om deze gezamenlijke visie verder uit te werken en uit te diepen. Onderwerpen als een integrale aanpak (en weging) voor inwoners die dat nodig hebben en de ontschotting die daarvoor nodig is, aansluiting tussen lokale en regionale dienstverlening (en lokale inkleuring), de samenwerking met (lokale) maatschappelijke partners en maatwerk geven we daarin een plek. Ook de verbinding tussen Sociaal, Wonen, de Groeiagenda en Economie nemen we hierin mee. Zo werken we samen aan een mensgericht, doelmatig en effectief sociaal beleid dat voor inwoners het meeste effect heeft en past bij de lokale behoeften.

Principe van één overheid

We hebben een sterke behoefte aan duidelijkheid en eenheid tussen het regionale en lokale sociaal domein. Zowel voor inwoners als voor maatschappelijke instanties. Om inwoners zo goed mogelijk te helpen en ieders verantwoordelijkheden optimaal uit te voeren, bouwen we de samenwerking op vanuit de inwoner, hij/zij staat centraal in onze keuzes en ons handelen. Goed vindbare ondersteuning en informatie, zonder schotten en met een integrale denk- en werkwijze. Toegang afgestemd op de vraag en behoefte van de inwoner, dichtbij huis, is in deze verbinding een belangrijke eis. Daarbij zijn integraliteit, laagdrempeligheid, aansluiting op behoeften van de inwoners en goede samenwerking de randvoorwaarden.

Als er meerdere problemen zijn rond een persoon, gezin of huishouden spelen, is samenwerking met en tussen partijen essentieel. Daarbij staat het gezamenlijk doel centraal. Met partijen bedoelen we in dit geval niet alleen gemeenten en SDD. Ook de jeugdteams, SOJ, DG&J, Drechtwerk en allerlei (lokale) maatschappelijke partners zijn onderdeel van die samenwerking. We creëren daarmee met elkaar een keten aan voorzieningen die hard nodig is om onze inwoners elke dag te kunnen ondersteunen en daarmee de publieke waarde voor onze inwoners, onze gemeente en onze regio te creëren. Op- en afschalen zijn onlosmakelijk onderdeel van dit netwerk en het simpel switchen tussen voorzieningen moet makkelijker mogelijk zijn. De nieuwe manier van samenwerken maakt dit beter mogelijk, waarbij dit per gemeente kan verschillen, doordat invulling hiervan per gemeente anders is. Principes als “no wrong door” en “one-stopshop” geven we daarin een vaste plek. De inwoner moet enerzijds geen last hebben van verschillende loketten, instanties of opdrachten en anderzijds maar één keer hun verhaal doen en één keer gegevens aanleveren.

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

Waar staan we in het proces

De transitie van de GR Sociaal in de Drechtsteden in 2021 is gevormd langs 3 mijlpalen. De eerste mijlpaal betrof de hoofdlijnennotitie, die in maart 2021 de route in ging. De volgende mijlpaal betreft de concepttekst GR en deze begeleidende notitie zoals deze nu voor ligt. Hiernaast treft u nogmaals alle mijlpalen met deelstappen aan inclusief de conceptplanning in weken.

De planning is en blijft ambitieus, maar met de intensieve samenwerking die is ingezet, verwachten we dat 1 januari 2022 nog altijd haalbaar is.

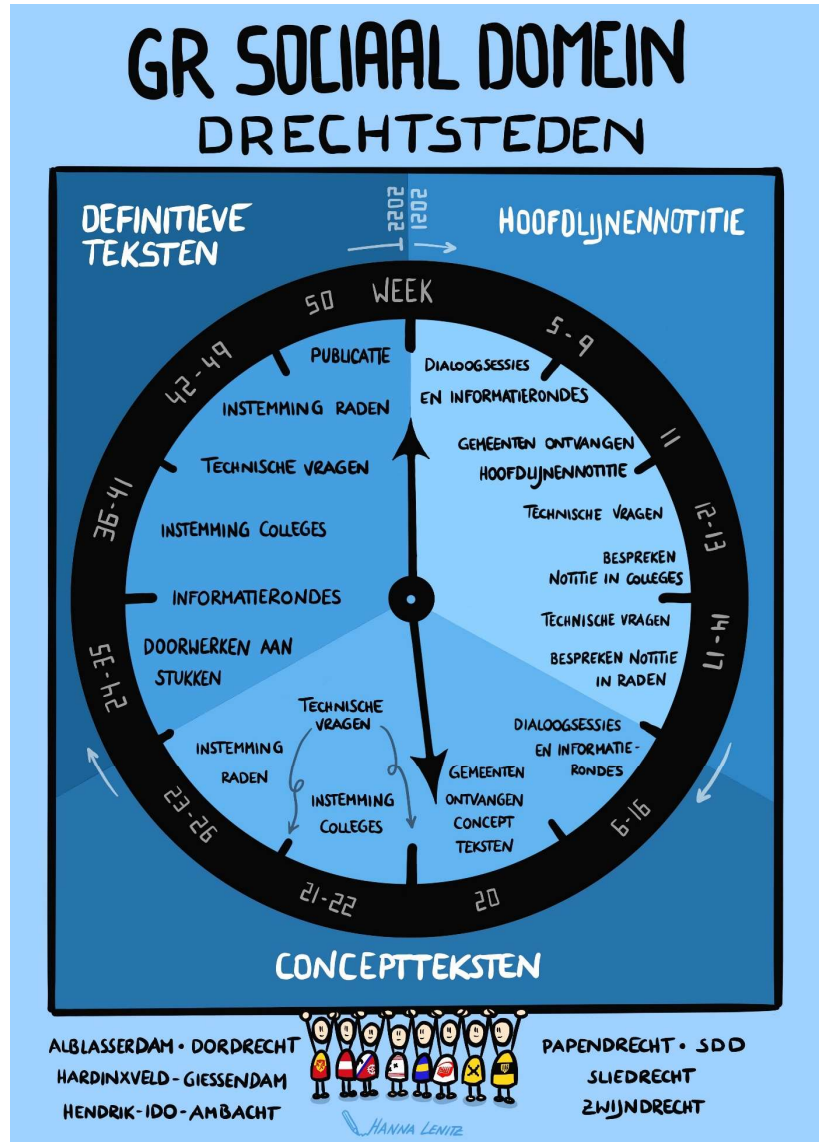
In de afgelopen periode heeft de tijdelijke werkorganisatie hard met alle gemeenten en betrokken partijen gewerkt aan de bouwstenen voor de concepttekst GR. De stuurgroep voor de GR Sociaal, die bestaat uit een afvaardiging van de gemeenten en de SDD, is met diverse werkgroepen (bestaande uit medewerkers gemeenten en SDD) op allerlei onderwerpen hard aan de slag geweest.

Via ambtelijke en bestuurlijke dialoogsessies is input opgehaald, wat heeft geleid tot het resultaat dat nu in route is. De wethouders Sociaal/Financiën zijn via de bestuurlijke begeleidingscommissie intensief betrokken. Met het ONS D is diverse malen over de bouwstenen gesproken en is verdiept hoe het straks zal werken in de praktijk.

Het ONS D stelt uiteindelijk de mijlpalen ambtelijk vast, waarna zij de stukken in route brengen richting colleges en raden.

Bij gemeenteraden is de afgelopen periode informatie over het proces verschaft, de hoofdlijnennotitie is behandeld en er zijn inspirerende avondworkshops gehouden voor alle raadsleden in de Drechtsteden. Deze lijn zetten we bij deze mijlpaal voort. Ook nu gaan we graag weer het gesprek aan met en in gemeenteraden én zorgen we voor een nieuwe sessie in de avond met workshops. Alle informatie kunt u inmiddels ook vinden op www.sociaaldrechtsteden.nl.

De transitie van de GR Sociaal kunt u trouwens niet volledig los zien van de vorming van de overgang van de andere GR dochters naar Dordrecht. Immers, met de wijziging van de GR tekst en de uiteindelijke instemming met deze tekst is de GR Sociaal een feit en zijn de overige dochters niet langer onderdeel van de GR. In de concepttekst GR treft u hier in de overwegingen kort een verwijzing naar.

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

Onderdeel 1: Vertaling van de hoofdlijnennotitie

1.1 Contouren uit de hoofdlijnennotitie

Op basis van de randvoorwaarden en uitgangspunten die door de lokale colleges en raden zijn meegegeven is in ambtelijke en bestuurlijke dialogosessies verkend hoe de nieuwe gemeenschappelijke regeling er uit zou kunnen zien. De opbrengsten van de dialogosessies zijn verwerkt in de hoofdlijnennotitie. Daarbij stond het waarom en de inhoud centraal. Het waarom is opnieuw in deze notitie in de aanleiding toegevoegd. Het belangrijkste inhoudelijk punt uit de hoofdlijnennotitie was de verdeling van de bevoegdheden. Deze benoemen we hier nogmaals, omdat dit een belangrijk onderdeel van de concepttekst GR ook zal zijn.

Taakverdeling

De volgende leidende principes zijn gebruikt bij de verdeling van de taken lokaal én regionaal. Ze komen voort uit het principebesluit en de ambtelijke en bestuurlijke gesprekken. De keuze waar **bevoegdheden en verantwoordelijkheden** te beleggen moet voldoen aan de uitgangspunten in het principebesluit enerzijds en de input uit de inhoudelijke sessie en uitvoerbaarheid anderzijds. De belangrijkste principes zijn:

- **Eenduidig robuust** pakket van gezamenlijke diensten zodat **regionale slag- en executiekracht, wendbaarheid en professionele handelingsruimte** behouden blijven.
- **Beleid** hieromtrent wordt **in de GR opgesteld¹ en uitgevoerd**, waarbij het **lokaal primaat** het startpunt is;
- **Maatwerk** meer dan nu mogelijk; eventuele meerkosten hiervan wel altijd voor de afnemer, ook voor wat betreft investering in lokale ambtelijke capaciteit.
- Rekening houden met de **landelijke ontwikkelingen** waar noodzakelijk in de verdeling van taken.

Afhankelijk van de te maken keuzes in delegatie en mandaat op de nadere regels en de uitvoering kan de verantwoordelijkheid (op onderdelen) lokaal en/of regionaal liggen. Bij delegatie is **formele sturing op casusniveau** uitgesloten, bij mandaat kan dit wel én kan het college zelf de bevoegdheid uitoefenen. Opgemerkt wordt verder dat het kaderstellend beleid, door de keuze voor een collegeregeling, altijd lokaal belegd is, nadere regels kunnen enkel gedelegeerd worden en niet gemandateerd.

Op grond van de vastgestelde uitgangspunten, de opbrengsten van de dialogosessies en de inrichtingsprincipes van een klassieke GR wordt op hoofdlijnen onderstaande verdeling van bevoegdheden en verantwoordelijkheden tussen de gemeenschappelijke regeling en de lokale gemeenten voorgesteld. Hierin ziet u een gebalanceerde mix terug van onderwerpen waarvoor de verantwoordelijkheid lokaal blijft en waar die bij de gemeenschappelijke regeling komt te liggen. Daarbij wordt opgemerkt dat in de praktijk de bevoegdheden straks verdeeld worden over het algemeen en dagelijks bestuur. De verdeling is in de concepttekst GR verwerkt. Het dagelijks bestuur kan vanuit wetgeving voor de verantwoordelijkheden en bevoegdheden regels stellen. Dit zijn zogeheten uitvoeringsregels. Een voorbeeld hiervan is een richtlijn over hoe bij een aanvraag om te gaan met een verlopen identiteitsbewijs.

¹ In co-creatie met de gemeenten

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

Onderwerp, bestaande taken	Voorstel
Participatiewet	<ul style="list-style-type: none"> • Kaderstelling lokaal • Voor aanvullende inkomensondersteuning, paragraaf 4.1 van de wet (bijzondere bijstand, inkomenstoeslag (= PMB) en studietoeslag): nadere regels lokaal, delegatie op uitvoering • Participatieplekken: Alblusserdam en Dordrecht geven de voorkeur aan een lokale invulling, de andere gemeenten willen eerst de financiële consequenties van een keuze uitgewerkt zien. Er wordt momenteel een inhoudelijk voorstel voorbereid op dit punt. • Delegatie op overige nadere regels en uitvoering (inclusief eventuele beleidsregels)
IOAW en IOAZ	<ul style="list-style-type: none"> • Kaderstelling lokaal • Delegatie op nadere regels en uitvoering
Maatwerkvoorzieningen Wmo	<ul style="list-style-type: none"> • Kaderstelling lokaal • Nadere regels lokaal • Delegatie op uitvoering (inclusief eventueel beleidsregels)
Wet kinderopvang, voor zover betrekking op de tegemoetkoming².	<ul style="list-style-type: none"> • Kaderstelling lokaal • Delegatie op nadere regels en uitvoering (inclusief eventueel beleidsregels)
Wet gemeentelijke schuldhulpverlening	<ul style="list-style-type: none"> • Kaderstelling lokaal • Nadere regels lokaal • Mandaat voor uitvoering taken vroegsignalering, preventie, nazorg, zodat zowel gemeenten als GR bevoegd zijn bij deze taken • Delegatie op overige uitvoering inclusief beleidsregels (o.a. curatieve trajecten)
Wet op de lijkbezorging	<ul style="list-style-type: none"> • Kaderstelling lokaal • Nadere regels lokaal • Uitvoering in mandaat
Het doen van een verzoek tot instellen, verlengen of opheffen schuldenbewind	<ul style="list-style-type: none"> • Dit punt bevat geen kaderstelling of nadere regels • Uitvoering in mandaat (zowel GR als gemeenten kunnen taak uitvoeren)
WSW: het in samenhang met de Participatiewet (doen) uitvoeren van de WSW, aangepaste arbeid en daarmee verband houdende vraagstukken op specifiek benoemde terreinen.	<ul style="list-style-type: none"> • Kaderstelling lokaal • Delegatie op nadere regels en uitvoering (inclusief eventuele beleidsregels) • De gemeente Hardinxveld-Giessendam heeft vrijstelling van de genoemde taken bij de WSW.
Verstrekken subsidies	<ul style="list-style-type: none"> • Kaderstelling lokaal • Delegatie op nadere regels en uitvoering (inclusief eventuele beleidsregels)

² De overige taken, waaronder sociaal medische indicaties zijn nu al lokaal belegd.

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

1.2 Algemene input vanuit colleges en raden

Alle colleges en raden zijn tevreden over de zorgvuldigheid van het proces. Iedereen wordt goed op de hoogte gehouden en meegenomen. Er is in dat licht ook een website www.sociaaldrechtsteden.nl gelanceerd, die alle informatie op 1 plek samenbrengt voor college- en raadsleden. Aangegeven is verder dat het gezamenlijk en op een zorgvuldige wijze doorlopen van de transitie naar een nieuwe samenwerkingsvorm in de Drechtsteden belangrijk is. Er wordt door enkele gemeenten ook aandacht gevraagd voor de strakke planning en de voortvarendheid van dit proces.

Op de verdeling van taken zijn verder geen specifieke opmerkingen van de gemeenten gekomen. Wel geven enkele gemeenten specifiek aan dat zij zich goed kunnen vinden in de verdeling. Hardinxveld-Giessendam geeft in hun reactie nog aan dat zij verwachten dat zij met alle informatie bij de concepttekst GR ook de consequenties voor hun gemeente kunnen bepalen. Zij verwachten ook dat dit geen wijziging betekent voor de in de notitie opgenomen verdeling van delegatie en mandaat per onderdeel.

Tot slot merkt Hendrik Ido Ambacht het volgende op: in de hoofdlijnennotitie is niet verder uitgewerkt wanneer een pakket voldoende "robuust" is om te voldoen aan dit genoemde uitgangspunt. Wij zijn er voorstander van om zoveel mogelijk dat wat goed gaat bij de SDD te laten. Maar we vernemen ook graag van de SDD wanneer het vanuit hun perspectief zodanig robuust is dat voldaan kan worden aan het geformuleerde uitgangspunt.

Bij dit punt wordt opgemerkt dat de verdeling zoals deze in de tabel is opgenomen voor de SDD voldoende robuustheid biedt. Daarbij wordt wel opgemerkt dat het voor een samenwerkingsverband essentieel is dat er een zekere mate van harmonisatie van kaderstellend beleid wordt bereikt. Zonder die harmonisatie wordt de uitvoering zeer complex en kunnen schaalvoordelen verloren gaan. Daarom wordt in artikel 5 in de concepttekst GR ook een uitvoeringstoets genoemd bij lokale verschillen in verordeningen, algemeen verbindende voorschriften en beleidsregels. Met een dergelijke toets brengt de GR Sociaal in beeld wat de consequenties zijn van de gevraagde verschillen voor bedrijfsvoering, uitvoering én inwoners. Risico's, gevolgen, kosten (meer of minder), voor- en nadelen, te maken keuzes worden in deze toets in beeld gebracht en bij risico's op de bedrijfsvoering van de GR Sociaal ook vroegtijdig in het bestuur van de GR besproken. Tevens is het van belang om de keuzes voor het beleggen van bevoegdheden en verantwoordelijkheden gelijk te trekken voor alle gemeenten. De situatie wordt anders te onoverzichtelijk, ook binnen het bestuur van de GR. Deze beide laatste punten stonden overigens al wel in de hoofdlijnennotitie.

1.3 Nadere invulling in de gemeenschappelijke regeling

De verdeling van taken en bevoegdheden is niet gewijzigd ten opzichte van dat wat in de hoofdlijnennotitie al was opgenomen. Meerdere gemeenten hebben echter aangegeven alleen een gedegen besluit te kunnen nemen wanneer zij een totaalpakket aangeboden krijgen op alle onderdelen, te weten inhoud, financiën en governance. Alle overige onderdelen die nog uitgewerkt moesten worden treft u in onderdeel 2 tot en met 6 van deze notitie aan. Daarmee wordt invulling gegeven aan de behoefte van de verschillende gemeenten om het totaalpakket te kunnen beoordelen.

1.4 Verwerking in de concepttekst GR Sociaal

De tabel op de vorige pagina is vertaald in artikel 5, artikel 8 en artikel 13 van de concepttekst GR.

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

Onderdeel 2: Inrichting Algemeen Bestuur, Dagelijks Bestuur en stemverhoudingen

2.1 Contouren uit de hoofdlijnennotitie

In de hoofdlijnennotitie zijn de eerste globale contouren geschetst van het Bestuur van de GR Sociaal. Stemverhoudingen zijn nog niet aan bod gekomen in de hoofdlijnennotitie. De contouren uit de hoofdlijnennotitie die van belang zijn voor de inrichting zijn:

- Het Bestuur van de GR bestaat straks uit een Algemeen Bestuur (AB), een Dagelijks Bestuur (DB) en een voorzitter. Het Algemeen Bestuur staat aan het hoofd van het openbaar lichaam;
- De voorzitter is voorzitter van het AB én het DB;
- Het Dagelijks Bestuur bestaat uit de voorzitter en twee of meer andere leden, door en uit het Algemeen Bestuur aan te wijzen. Leden van het DB worden daarmee gekozen uit en door het AB en blijven deel uitmaken van het Algemeen Bestuur;
- De aangewezen leden van het Dagelijks Bestuur mogen niet allen afkomstig zijn uit dezelfde gemeente;
- De leden van het Dagelijks Bestuur mogen nimmer de meerderheid van het Algemeen Bestuur uitmaken;
- Een AB-lid dat ook DB-lid is, heeft in feite twee petten op. Als AB-lid behartigt hij/zij de belangen van de eigen gemeenteraad (opdrachtgeverschap) en als DB-lid vertegenwoordigt hij/zij het AB en wordt hij/zij geacht de belangen van de GR te dienen (eigenaarschap);
- Omdat sprake is van een collegeregeling worden de AB-leden gekozen door de colleges van de deelnemers, uit hun midden. Zij vertegenwoordigen het Bestuursorgaan in het AB en worden geacht het eigen belang van de deelnemer te behartigen;
- Bij een collegeregeling geldt verder dat de leden van het AB van de GR inlichtingen verschaffen en verantwoording afleggen aan het college dat hen heeft aangewezen;
- Het AB en DB hebben beiden ook een inlichtingenplicht aan alle raden van de deelnemende gemeenten. Bovendien zijn de leden van het AB inlichtingen en verantwoording verschuldigd aan (de leden van) de raad in de gemeente waaruit zij afkomstig zijn;
- Het DB van een GR legt slechts aan het AB verantwoording af;
- De leden van het algemeen bestuur (AB) handelen als opdrachtgever namens hun gemeente en brengen het gemeenteperspectief in het AB in, het dagelijks bestuur (DB) handelt als eigenaar in het belang van de GR;
- Het wetsontwerp herziening Wgr voert, zodra deze in werking treedt, een actieve informatieplicht van het DB aan het AB in. Deze informatie is openbaar en ook voor gemeenteraden opvraagbaar.

2.2 Input vanuit colleges en raden

Alle colleges en raden hebben bij de behandeling van de hoofdlijnennotitie, al dan niet in uitgebreide vorm, input meegegeven voor de inrichting van het Bestuur en de stemverhoudingen. Er is gevraagd om een gedegen voorstel voor de inrichting en de stemverhoudingen, waarbij recht wordt gedaan aan dat wat hierover in het principebesluit is opgenomen. Gemeenten hebben in hun reactie tevens aangegeven dat het belang van de eigen gemeente goed terug moet komen in het voorstel. Gemeente Papendrecht geeft hierover het volgende bij aan:

“Er moet recht gedaan worden aan de verschillende belangen en financiële inbreng, maar we moeten elkaar ook altijd blijven zien als gelijkwaardige partners. Voor hen betekent dit concreet dat er geen gemeenten kunnen zijn met vetorecht in het AB en dat het ook niet mogelijk moet zijn dat 2 gemeenten samen de meerderheid kunnen vormen”.

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

2.3 Nadere invulling in de gemeenschappelijke regeling

Op basis van de contouren en de input van de gemeenten zijn, met behulp van experts, verschillende modellen uitgewerkt en besproken met de Bestuurlijke begeleidingscommissie. Deze begeleidingscommissie bestaat uit de betrokken wethouders sociaal en/of financieën van de Drechtsteden gemeenten. De leden van de begeleidingscommissie zijn in verschillende sessies gevraagd om kenbaar te maken waar de voorkeur naar uit gaat en welke vragen of dilemma's er zijn. Elk model is getoetst aan de volgende punten:

- a) Het principebesluit en specifiek het punt om bij besluiten te streven naar consensus, maar indien er toch wordt gestemd moet er rekening worden gehouden enerzijds met belangen langs de lijnen van inwonersaantal/ financiële bijdrage en anderzijds voorkomen dat er volledige overheersing is door “stedelijk gebied” of “poldergebied”. Doordat er geen nadere duiding is gegeven van de termen overheersing, stedelijk gebied en poldergebied is van de volgende definities uitgegaan:
- Overheersing: de (meeste) macht of invloed hebben;
 - Stedelijk gebied: Dordrecht en Zwijndrecht;
 - Poldergebied: Hardinxveld-Giessendam, Alblasterdam, Sliedrecht.
- b) Aan wettelijke eisen of beperkingen:
- Een belangrijke daarbij is dat in de Wgr is voorgeschreven dat het Dagelijks Bestuur (lees: de leden van het Dagelijks Bestuur) nimmer een meerderheid mag hebben in het Algemeen Bestuur;
 - Artikel 13, lid 6 Wgr: de colleges wijzen uit hun midden de leden van het Algemeen Bestuur aan. Elk college staat vrij in de eigen keuze wie zij aanwijzen.

De begeleidingscommissie heeft gevraagd om in de nieuwe gemeenschappelijke regeling te borgen dat bij besluitvorming over P&C documenten altijd een integrale afweging wordt gemaakt. Dat betekent in praktijk dat in het reglement van orde van het AB terugkomt dat bij de bespreking van P&C stukken zowel de inhoudelijke als financiële wethouders worden betrokken voordat het AB tot besluitvorming overgaat. Op deze manier is een groot AB van 14 leden niet noodzakelijk en blijft de slagvaardigheid van het AB geborgd. Tegelijkertijd wordt de juiste expertise aan tafel geborgd voor de verschillende documenten die in het AB voorliggen.

Op basis van alle input is onderstaande invulling van het AB en DB uitgewerkt:

- Een Dagelijks Bestuur van 3 leden, zonder externe leden en elk lid afkomstig uit een andere deelnemende gemeente.
- Een Algemeen Bestuur van 8 leden

8 in plaats van 7 leden in het algemeen bestuur:

In de uitgewerkte modellen op de volgende bladzijden kon de samenstelling van het Dagelijks Bestuur een aandachtspunt zijn, als het aantal leden 7 in plaats van 8 was geweest. Wanneer Dordrecht in dat geval ook een lid in het Dagelijks Bestuur levert dan kan, afhankelijk van de andere leden, het Dagelijks Bestuur een meerderheid in het Algemeen Bestuur hebben, wat in strijd is met de Wgr. Om te voorkomen dat bovenstaand probleem ontstond, is ervoor gekozen om het AB standaard uit te breiden naar twee leden voor Dordrecht in het Algemeen Bestuur (zij hebben dan ieder 2,5 stemmen), waarvan er maar één in het Dagelijks Bestuur zitting kan nemen. Op die manier heeft het Dagelijks Bestuur niet langer een meerderheid in het Algemeen Bestuur. Alle gemeenten kunnen zich hier in vinden, omdat het tegelijkertijd voorkomt dat zij op voorhand zijn uitgesloten van deelname in het DB, vanwege mogelijke problemen met een meerderheid qua stemmen.

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

Voor wat betreft de stemverhoudingen is er nog geen definitief voorstel uitgewerkt in deze notitie.

De begeleidingscommissie heeft in meerdere sessies alle uitgewerkte modellen besproken, tegen het licht gehouden en belangen en argumenten gedeeld. Dit heeft geleid tot een voorkeur van 6 gemeenten (Alblasserdam, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht) voor een model waarbij het stemgewicht gebaseerd is op inwoneraantal en voor 1 gemeente (Dordrecht) de voorkeur waarbij in het stemgewicht ook de omvang (financiële inbreng) een plek krijgt en minimaal dezelfde verhoudingen als in het huidige model terug komen.

Voorkeursmodel inwoneraantal 6 gemeenten:

Het voorkeursmodel van Alblasserdam, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht ziet er als volgt uit:

Elk lid van het Algemeen Bestuur heeft een gewogen stemrecht. Het aantal stemmen dat een lid in de vergadering kan uitbrengen wordt bepaald door het aantal inwoners van de gemeente die het lid vertegenwoordigt. Hierbij geldt de volgende stemverdeling:

- a) Een gemeente met minder dan 25.000 inwoners: 1 stem;
- b) Een gemeente met 25.000 of meer inwoners, maar minder dan 40.000 inwoners: 2 stemmen;
- c) Een gemeente met 40.000 of meer inwoners, maar minder dan 60.000 inwoners: 3 stemmen;
- d) Een gemeente met 60.000 of meer inwoners: 4 stemmen;
- e) Een gemeente met 100.000+ inwoners: 5 stemmen.

Bij de bepaling van het aantal inwoners, als bedoeld in het eerste lid, wordt uitgegaan van de cijfers zoals deze door het Centraal Bureau voor de Statistiek zijn vastgesteld per 1 januari van het jaar voorafgaande aan het jaar van aanvang van iedere zittingsperiode van de raden.

Op basis van dit model komen de stemverhoudingen voor de deelnemende gemeenten er als volgt uit te zien:

Gemeente	Stemmen Algemeen Bestuur met 8 leden
Alblasserdam	1
Dordrecht	5 (2 x 2,5)
Hardinxveld-Giessendam	1
Hendrik-Ido-Ambacht	2
Papendrecht	2
Sliedrecht	2
Zwijndrecht	3
TOTAAL	16 (meerderheid 9)

In dit model heeft Dordrecht tenminste twee gemeenten nodig om tot een meerderheid te komen, Dordrecht of Zwijndrecht zijn ook nodig om überhaupt tot een meerderheid te komen. Bovendien staken de stemmen als Dordrecht en Zwijndrecht de ene kant kiezen en de andere 5 gemeenten de andere kant kiezen.

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

In de praktijk werkt het idealiter zo dat er niet gestemd hoeft te worden, maar er consensus of een ruime meerderheid is op de besluiten die voorliggen. Indien in dit model de uitkomst echter blijft hangen op 8 stemmen, is het voorstel officieel verworpen, althans voor zover er is gestemd in voltallige aanwezigheid³. Formeel moet bij een niet voltallige vergadering het stuk altijd eerst opnieuw in stemming worden gebracht in een nieuwe (voltallige) vergadering. Geadviseerd wordt om, zodra de stemmen staken, het stuk altijd opnieuw in een volgend AB te bespreken om alle inhoudelijke argumenten goed af te kunnen wegen. Op die manier wordt er recht gedaan aan de verdeelde opvattingen in de regio en wordt voor de heroverweging een zorgvuldig proces georganiseerd voor alle deelnemers.

Voorkeursmodel omvang en inwoneraantal 1 gemeente:

In onderstaand model is het voorkeursmodel van Dordrecht uitgewerkt en zijn inwoneraantal en financiële inbreng samengevoegd tot een gewogen gemiddelde en wordt rekening gehouden met belangen langs de lijnen van inwoneraantal / omvang (financiële inbreng). Dit model heeft de voorkeur van gemeente Dordrecht:

Gemeente	Stemmen algemeen bestuur met 8 leden
Alblasserdam	6
Dordrecht	48 (2x 24)
Hardinxveld-Giessendam	4
Hendrik-Ido-Ambacht	8
Papendrecht	10
Sliedrecht	8
Zwijndrecht	15
TOTAAL	99 (meerderheid 50)

In dit model heeft Dordrecht 1 andere gemeente nodig om tot een meerderheid te komen. Dordrecht kan wel overstemd worden, maar dan zijn alle andere gemeenten nodig.

Zoals al aangegeven hebben 6 gemeenten hun voorkeur uitgesproken voor 1 bepaald model. Gemeente Dordrecht heeft aangegeven dit model niet acceptabel te vinden, gelet op de inbreng en omvang die Dordrecht in de gemeenschappelijke regeling heeft. Zij pleit voor een model, waarin dit beter tot uitdrukking komt. Daarmee stelt zij een model voor dat OF gebaseerd is op een gewogen gemiddelde tussen inwoneraantal en omvang (financiële inbreng) OF minimaal hetzelfde is als de huidige stemverhoudingen in de Drechtraad, waarbij stedelijk gedefinieerd is als "Dordrecht".

De andere gemeenten erkennen de bijzondere positie van Dordrecht, maar een aantal geeft tegelijkertijd aan het bezwaarlijk te vinden als het stedelijk gebied, Dordrecht en Zwijndrecht, samen een meerderheid hebben. Diverse gemeenten geven eveneens aan dat het voorkeursmodel van de gemeente Dordrecht wat hen betreft in strijd is met het principebesluit, dat door de gemeenteraden is vastgesteld.

Voor de volledigheid brengen we tot slot ook de huidige stemverhoudingen in de Drechtraad in beeld. De Drechtraad is als volgt ingedeeld waarbij minimaal 50% moet instemmen met een voorstel, wat feitelijk betekent dat bv Dordrecht en Zwijndrecht samen, Dordrecht en Hendrik Ido Ambacht samen of Dordrecht en Papendrecht samen een meerderheid kunnen hebben:

³ E.e.a. volgt uit artikel 32 van de gemeentewet, dit artikel is van toepassing verklaard op gemeenschappelijke regelingen via artikel 22 in de Wgr.

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

Gemeente	Stemmen
Alblasserdam	89
Dordrecht	477
Hardinxveld Giessendam	89
Hendrik Ido Ambacht	134
Papendrecht	133
Sliedrecht	115
Zwijndrecht	167
TOTAAL	1204 (helft = 602)

De voorzitter

De voorzitter van het gemeenschappelijk openbaar lichaam is zelfstandig een Bestuursorgaan, zoals ook de burgemeester dat is binnen de gemeente. De voorzitter wordt door en uit het Algemeen Bestuur aangewezen (art. 13 lid 9 Wgr). Door de toevoeging “en uit” blijkt dat de voorzitter dus altijd een lid van het Algemeen Bestuur moet zijn. De voorzitter is van rechtswege lid van het Dagelijks Bestuur (art. 14 lid 1 Wgr) én ook de voorzitter van het Dagelijks Bestuur (art. 12 lid 3 Wgr). Uit de WGR volgt daarmee dus dat het Algemeen Bestuur de voorzitter aanwijst. In de GR tekst kunnen daartoe kaders worden meegegeven, waar het AB aan gebonden is. In de concepttekst GR Sociaal is opgenomen dat de voorzitter gekozen wordt uit de aangewezen leden van Dordrecht in het AB. Dit vanwege de omvang en inbreng van Dordrecht. Alle gemeenten zijn het in de basis eens met dit voorstel, waarbij enkele gemeenten wel aangeven dat e.e.a. samenhangt met het gekozen model voor de stemverhoudingen. Het is in die zin een integraal pakket aan keuzes.

Het vervolg

De komende periode zal bestuurlijk verder doorgesproken worden over bovenstaande, zodat in de definitieve tekst voor de GR één model kan worden opgenomen.

2.4 Verwerking in de concepttekst GR Sociaal

In hoofdstuk 3, 4 en 5 van de concepttekst GR zijn alle zaken rondom het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter opgenomen. De stemverhoudingen in artikel 10 zijn leeggelaten, gelet op bovenstaande.

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

Onderdeel 3: Spelregels flexibiliteit om maatwerk te kunnen bieden

3.1 Contouren uit de hoofdlijnennotitie

Maatwerk is één van de sleutelbegrippen in de vernieuwde samenwerking. Door de behoefte aan maatwerk, zal de samenwerking zo ingericht moeten zijn dat dit maatwerk makkelijker mogelijk is in de toekomst. In de hoofdlijnennotitie is als eerste contouren meegegeven dat er verschillende soorten van maatwerk zijn, namelijk maatwerk op **individueel klantniveau**, maatwerk **in de gezamenlijke afspraken op beleid en uitvoering** en maatwerk in de vorm van aanvullende afspraken **boven op de gezamenlijke afspraken** met consequenties op de bedrijfsvoering. Het bieden van maatwerk vraagt enerzijds om flexibiliteit in verband met toekomstige keuzes en anderzijds een goed proces van samenwerking in zowel de beleidsontwikkeling als uitvoering. Voorkomen moet worden dat er een vorm van cherry-picking ontstaat. We dragen uiteindelijk met elkaar de lusten én lasten van de regionale samenwerking. In het proces tot vorming van regionaal beleid zal in elk geval duidelijk gemaakt moeten worden waar ruimte is voor lokaal maatwerk of lokaal andere invullingen.

Naast maatwerk wordt ook met elkaar naar meer **experimenteeruimte en innovatiekracht** gezocht. Enerzijds om het voor de inwoners consequent beter te maken en anderzijds om het sociaal domein in de toekomst betaalbaar te kunnen houden. Met experimenten kunnen we ontdekken wat wel en niet werkt. Experimenten kunnen wellicht gepositioneerd worden als de optie maatwerk via een DVO, maar daarmee zijn we er niet. De kunst is om met elkaar de middelen te vinden voor deze experimenten én tegelijkertijd het inverdieneffect van het experiment (als dit er uiteraard is) te laten terugvloeien naar de deelnemers ervan. Een idee is om met gemeenten en de GR (en wellicht ook nog andere partijen in het sociaal domein) een apart innovatiebudget te creëren met specifieke afspraken over de besteding, de voorwaarden, de verantwoording, evaluatie en terugverdienmodel bij gebleken effect.

3.2 Input vanuit colleges en raden

Alle colleges en raden omarmen het uitgangspunt dat maatwerk makkelijker mogelijk moet zijn en pleiten allemaal voor goede spelregels. Specifieke aandachtspunten die meegegeven zijn:

- Let op voor te veel verschil in regio;
- Begin daar waar de gemeenten elkaar vinden en kijk daarna pas naar eventuele verschillen (Hendrik Ido Ambacht);
- Maak duidelijk wat de financiële consequenties van lokale keuzes zijn en wanneer/waar de voordelen landen;
- Maak een link naar de afspraken over solidariteit en verdeelsleutels;
- Zorg voor een balans tussen maatwerk enerzijds en efficiënte uitvoering door een robuuste dienst/GR anderzijds;
- Geef duidelijkheid over experimenteeruimte.
- Werk het proces verder uit (ambtelijk en bestuurlijk)
- Gemeente Papendrecht geeft expliciet aan dat zij tevreden zijn over de uitvoering door de SDD en een beperking van maatwerk accepteren als dat noodzakelijk is voor het behouden van een efficiënte uitvoering.

3.3 Nadere invulling in de gemeenschappelijke regeling

Op basis van de contouren en de input van de gemeenten zijn de spelregels flexibiliteit en maatwerk uitgewerkt waarmee ook ruimte wordt gemaakt voor innovatiekracht en lokale experimenten. Voordat we tot deze spelregels komen is het goed om eerst nader in te gaan op hoe de GR straks in de dagelijkse praktijk werkt. Vanuit die uitwerking komen vervolgens de spelregels aan bod.

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

Als het om de verdeling van bevoegdheden en taken gaat is het volgende van belang:

- A. Het kaderstellend beleid: voorbeelden zijn het beleidsplan Wmo, verordening Wmo, verordening Werk & inkomen, verordening persoonlijk minimabudget, beleidsplan schuldhulpverlening.
- B. De nadere regels: voorbeelden zijn het besluit Wmo of de nadere regels participatiewet
- C. Uitvoering inclusief beleidsregels. Hieronder valt o.a.:
 - Inkoop (voorwaarden, wat, de afspraken) en contractmanagement
 - Besluitvorming bij individuele aanvragen op de maatwerkvoorzieningen
 - Kunnen beslissen op casusniveau
 - Klachten behandelen en afhandelen van inwoners
 - Bezwaar- en beroepszaken kunnen afhandelen

Onderdeel A) Kaderstellend beleid

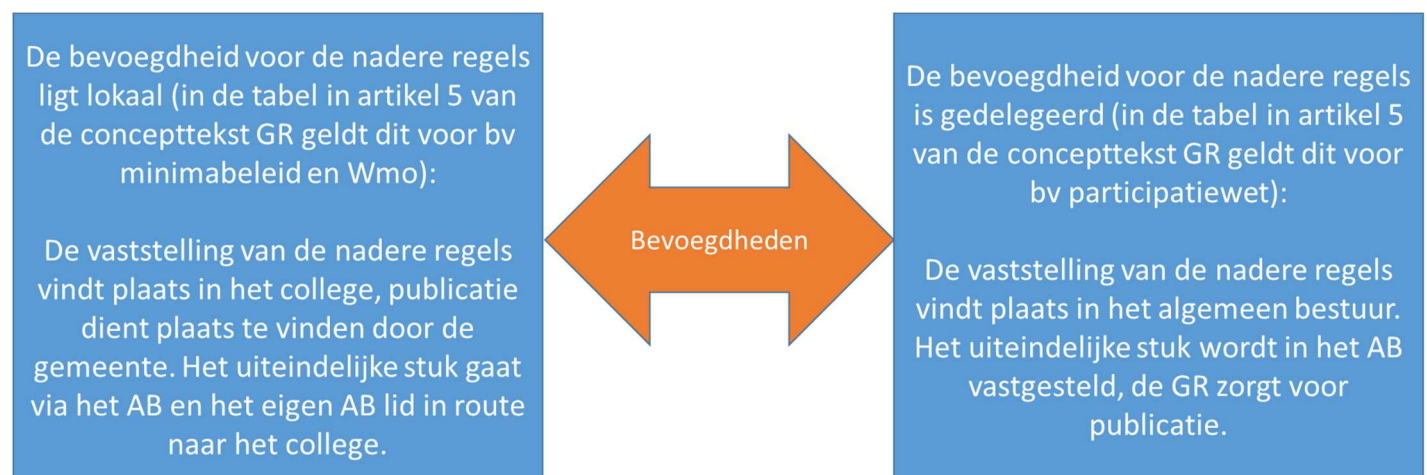
Het kernbegrip hierbij is het in co-creatie samenwerken aan deze stukken tussen gemeenten en GR. Globale stappen in dit proces zijn:

1. Brede verkenning met alle gemeenten;
2. Gezamenlijke voorbereiding van de mogelijkheden (wat kan wel/ wat kan niet) en de gegevens (o.a. cijfers);
3. Verdiepende gesprekken met alle gemeenten gezamenlijk of individueel;
4. Formulering lokale uitgangspunten (door colleges met raden);
5. Samen werken aan beleid en komen tot een gezamenlijk stuk in co-creatie (SDD is penvoerder, conform het principebesluit wordt het beleid hieromtrent in de GR opgesteld en uitgevoerd);
6. Bestuurlijke afstemming (deze vindt uiteraard ook aan de voorkant en tussendoor plaats, om input op te halen en uitgangspunten mee te kunnen nemen aan de voorkant en is vooral een lokaal proces);
7. Betrekken adviesraden;
8. Lokale besluitvorming en publicatie (via AB en eigen AB lid in route naar college en raad);
9. Inrichting op nieuwe beleid/implementatie (vooral GR aangelegenheid in de uitvoering).

Onderdeel B) Nadere regels

De stappen in dit proces zijn grotendeels gelijk aan onderdeel A. Het verschil zit hem voor onderdeel B in stap 8 de besluitvorming en publicatie. Afhankelijk van wat er met de bevoegdheden is gebeurd kan dit 2 kanten op gaan.

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

Onderdeel C) Uitvoering inclusief beleidsregels

De uitvoering is in bijna alle gevallen gedelegeerd naar de GR. Het bestuur van de GR kan voor die uitvoering regels opstellen. Het opstellen doen we op eenzelfde wijze als onderdeel A en B, in co-creatie. Vaststelling vindt plaats in het bestuur van de GR.

De gezamenlijke beleidsvoorbereiding en het periodiek beleidsoverleg wordt de komende periode ambtelijk verder uitgewerkt door gemeenten en SDD.

Inhoudelijke ambtelijke adviesgroepen

Op dit moment kent de Drechtsteden in de ambtelijke structuur een Netwerk MT Sociaal en een RCO. Wij stellen voor om in de nieuwe structuur met 2 nieuwe vormen van ambtelijk overleg te gaan werken, te weten:

1. Een **ambtelijk opdrachtgevend overleg**: leden zijn een afvaardiging van alle deelnemende gemeenten én de GR Sociaal. Zij adviseren het Algemeen bestuur integraal over inhoudelijke stukken (al dan niet met financiële consequentie) die opgeleverd worden, waarmee richting gegeven wordt aan het sociaal domein en de taken die belegd zijn bij de GR Sociaal. Zij zijn daarmee een ambtelijk adviserend orgaan, rechtstreeks gekoppeld aan de GR. Zij hebben ook de rol om vroegtijdig met elkaar in gesprek te gaan over ontwikkelingen, toekomst en strategie.
2. Daarnaast stellen we een **ambtelijk eigenarenoverleg** voor. De 7 gemeenten nemen hier aan deel, de GR is adviseur. In dit overleg komen zaken vanuit de P&C cyclus aan orde, zoals de begroting, bestuursrapportage en jaarrekening. Het eigenarenoverleg adviseert aan het Dagelijks bestuur. Het DB brengt de stukken daarna richting gemeenten (zienswijze) en vervolgens voor vaststelling naar het algemeen bestuur.

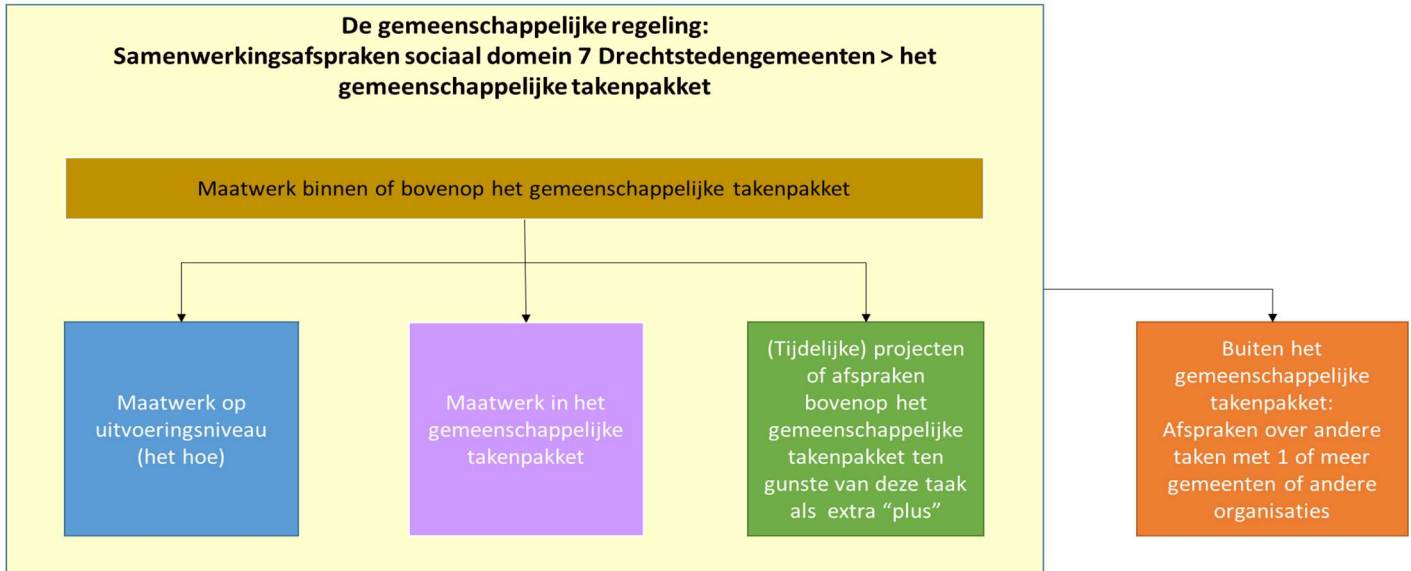
Los van deze ambtelijke advisering zijn er ook in de praktijk medewerkers van gemeenten en GR gezamenlijk aan het werk om inhoud af te stemmen, in co-creatie aan stukken te werken en periodiek in gesprek te gaan over allerlei ontwikkelingen op inhoud. Dit zijn zogezegd inhoudelijke werkgroepen. In bijlage 3 is een overzicht te vinden van de huidige gremia in de GR Drechtsteden en de nieuwe gremia in de GR Sociaal.

Spelregels maatwerk

In de dagelijkse praktijk is er vervolgens maatwerk mogelijk op verschillende niveaus. Daarbij is van belang om vast te leggen dat alle gezamenlijke afspraken van de 7 gemeenten worden vastgelegd in de GR op een eenduidige en overzichtelijke manier. Dit gemeenschappelijke takenpakket vormt de kern van de gemeenschappelijke regeling. We leggen daarin alleen het noodzakelijke vast, onnodige details worden vermeden. We spreken vervolgens met elkaar af hoe we om gaan met de verschillende vormen van maatwerk. Dit ziet er als volgt uit:

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

- In het gemeenschappelijke takenpakket kan er een maatwerkwens per gemeente zijn > de paarse route;
- Er kunnen ook al dan niet tijdelijk in de vorm van bijvoorbeeld projecten extra taken worden afgesproken, boven op het gemeenschappelijke takenpakket ten gunste van deze taak > de groene route;
- Ook op uitvoeringsniveau, het hoe, is maatwerk mogelijk > de blauwe route;
- Gemeenten en andere organisaties kunnen tevens aparte afspraken maken in de vorm van een DVO. Een DVO kan worden afgesloten met 1 of meer gemeenten (maar niet alle 7, want dan hoort het in het gemeenschappelijke takenpakket), maar ook met andere organisaties. Dit is de oranje route.

Met name de paarse route is nieuw. Immers, in de huidige GR-D worden alle kaders eenduidig voor alle gemeenten door de Drechttraad vastgesteld, dit gebeurt straks door de lokale raden. Zoals al aangegeven blijft (enige) harmonisatie voor de robuustheid en efficiëntie van de GR Sociaal daarin van belang. In bijlage 2 treft u per route een nadere uitwerking met voorbeelden aan. Gemeenten geven aan blij te zijn met de uitwerking, het geeft voldoende handvatten. Enkele andere gemeenten waarschuwen voor teveel verschil, ook in de paarse route, en vragen om een gedegen proces bij de beoordeling van maatwerkvragen, zodat de robuustheid en kwaliteit in de GR Sociaal niet verloren gaan. De uitgewerkte routes met voorbeelden geven een eerste beeld van hoe het op papier straks kan werken. Dit vraagt de komende periode nadere uitwerking met gemeenten, zowel op proces als op inhoud. Vragen als “hoe werkt dit dan straks, waar liggen de behoeften, wat betekent dit voor de GR en voor inwoners en wat kan straks wel of niet” zijn onderdeel van deze verdere uitwerking. Ook een proeftuin of test, waarin bestuurlijk (wethouders) geoefend wordt met dergelijke processen en gesprekken behoort tot de mogelijkheden bij het vervolg. Zo zorgen we voor een steeds beter beeld bij alle betrokkenen.

3.4 Verwerking in de concepttekst GR Sociaal

De verwerking van bovenstaande is op hoofdlijnen in de concepttekst GR verwerkt in de overwegingen, artikel 4 en 5. Het proces hoeft niet in de GR tekst opgenomen te worden, maar de termen maatwerk en flexibiliteit zijn in de tekst benoemd. In artikel 5 lid 3 en lid 4 is een uitvoeringstoets door de GR Sociaal opgenomen. Eventuele verschillen in verordeningen, andere algemeen verbindende voorschriften en beleidsregels die aansluiten op lokale wensen en behoeften worden op die manier uitgewerkt voor wat betreft de consequenties voor de bedrijfsvoering en uitvoering van de GR Sociaal én de consequenties voor de inwoners. In de uitwerking in bijlage 2 is ook aangegeven, dat bij risico's voor de bedrijfsvoering van de GR Sociaal het bestuur van de GR vroegtijdig betrokken wordt in de verschillen en gevolgen (vanuit hun rol als eigenaar van de GR). Dit laatste leggen we vast in het reglement van orde van het bestuur. Tot slot leidt het algemeen bestuur de stukken door naar de lokale route, dus ook op die manier zien zij vroegtijdig eventuele verschillen en gevolgen.

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

Onderdeel 4: Spelregels toetreding, wijziging & (gedeeltelijke) uittreding

4.1 Contouren uit de hoofdlijnennotitie

In de hoofdlijnennotitie is dit onderdeel nog niet aan bod gekomen, wel is aangegeven dat in de concepttekst nadrukkelijk aandacht besteed zal worden aan het toekomstige perspectief van uitbreiding en toetreding van andere gemeenten of onderdelen.

4.2 Input vanuit colleges en raden

Gemeenten delen de intentie om aandacht te besteden aan het toekomstige perspectief van uitbreiding en toetreding van andere gemeenten of onderdelen. Hendrik Ido Ambacht geeft hierover expliciet het volgende mee: in de eerste plaats kan op deze manier invulling worden gegeven aan de afspraak om in de toekomst de Regeling Drechtwerk toe te voegen aan de nieuwe GR sociaal. In de tweede plaats biedt een dergelijke passage ruimte en mogelijkheden voor de toekomst om te bezien in hoeverre ook een andere regeling als de DG&J aangesloten kan worden op de nieuw op te stellen GR.

4.3 Nadere invulling in de gemeenschappelijke regeling

Gekeken is welke regelingen er al bestaan in het land, welke afspraken de huidige regeling al kent en welke jurisprudentie er is over met name uittreding. Op basis hiervan zijn de artikelen in de concepttekst GR volledig geactualiseerd naar een nieuwe systematiek, die zoveel als mogelijk aan de voorkant duidelijk maakt hoe het proces van uittreden eruit ziet en hoe de gevolgen duidelijk worden voor alle betrokkenen. In artikel 35 wordt een risico-opslag benoemd. Op dit moment wordt nog onderzocht wat een passend percentage is. Daarom is hier voor nu nog geen invulling aangegeven met een concreet getal.

Er is verder bewust gekozen om de GR de naam GR Sociaal te geven (zonder Drechtsteden), zodat andere gemeenten of andere publiekrechtelijke lichamen 'makkelijker' kunnen instappen. Verder is gekozen voor de afbakening "sociaal domein", zodat ook dit breed de lading dekt.

4.4 Verwerking in de concepttekst GR

Hoofdstuk 10 van de concepttekst GR gaat in op de regels rondom toetreding (artikel 33), wijziging (artikel 39) en (gedeeltelijke) uittreding (artikel 34 – 38). Tot slot is in artikel 40 e.e.a. opgenomen over eventuele opheffing.

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

Onderdeel 5: Financiële kaderstelling & consequenties

5.1 Contouren uit de hoofdlijnennotitie

In de hoofdlijnennotitie zijn algemene contouren opgenomen over de financiële consequenties. Daarbij zijn de belangrijkste punten:

- Voor gemeenten is de verdeling van kosten over deelnemende organisaties in de GR een belangrijk aandachtspunt. Een transparante en faire verdeling wekt vertrouwen en voorkomt “scheve gezichten” tussen deelnemers.
- Kostenverdeling is primair een bestuurlijk vraagstuk. Als vervolg op de ontwikkeling van een nieuw financieel kader GRD/SDD is voorzien om de huidige verdeelsleutels tegen het licht te houden. In 2021 loopt er een apart project op dit onderwerp in de regio met de opdracht om te komen tot “een nieuwe set aan verdeelsleutels voor de gemeentelijke bijdragen aan GRD/SDD die gebaseerd is op eenduidige principes en die breed draagvlak heeft bij de betrokken gemeenten”. Het traject loopt bewust los van de transitie GR, zodat structuur en principiële inhoud niet vermengen. Een wijziging van kostenverdeling staat bovendien volledig los van de te kiezen (of te behouden) rechtsvorm. Afhankelijk van de mate van herverdeeffecten zal dan ook een besluit worden voorgelegd hoe en in welk tempo de financiële herverdeling in de respectievelijke begrotingen wordt opgenomen. De uitkomst van dit traject zal in elk geval zijn weerslag krijgen in de begrotingscyclus 2023 van de nieuwe GR die start in november 2021.
- Met name bij de behandeling van de jaarlijkse begroting is het van belang dat er breed draagvlak is voor de wijze waarop de kosten van de gemeenschappelijke regeling (GR) aan de deelnemers wordt toebedeeld. Het helpt bestuurders om met een regionale blik naar de organisatie en haar dienstverlening te kijken in plaats van te focussen op lokale effecten.
- Bij de transitie is een van de financiële vraagstukken wat de sturingsprincipes (lokaal aan de knoppen draaien) voor effect hebben op de lokale begrotingen van de gemeenten. Met andere woorden: wat gebeurt er wanneer een gemeenteraad ervoor kiest om bijvoorbeeld het persoonlijk minimabudget te verlagen? De financiële effecten hiervan moeten landen in de lokale begroting (inverdieneffect). Wat hiervoor verder nodig is, hoe dit werkt met de vernieuwde samenwerking en wat dit verder in detail betekent, wetende dat het 2 aparte sporen zijn, werken we de komende periode verder uit.
- Voorgaande periode is door gemeenten en de SDD veel inzet gepleegd op het aanpassen van de P&C cyclus van de SDD. Met name is de aandacht gericht op onderdelen als reëel ramen, het ontschotten en inzichtelijk maken van de kostenverdeling. Het doel hierbij is om meer inzicht te krijgen op de (meerjarige) baten en lasten, doelstellingen en de te leveren prestaties. Met de vorming van de GR sociaal wordt de ingezette weg op de genoemde onderdelen onverminderd doorgezet.

5.2 Input vanuit colleges en raden

Tijdens de behandeling van de hoofdlijnennotitie zijn er voornamelijk vragen gesteld over de financiële consequenties en is verzocht om een concretere uitwerking. Belangrijke punten zijn:

- Maak inzichtelijk hoe de lokale kaderstelling er concreet uit gaat zien.
- Wat zijn de financiële consequenties van lokale keuzes en wanneer en waar landen de financiële voordelen?
- Wat betekent dit voor de afspraken over solidariteit en verdeelsleutels?

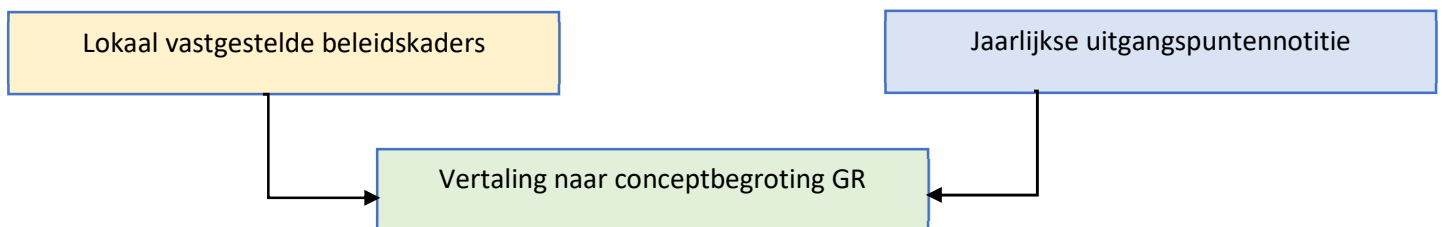
DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

- Zorg voor een antwoord op de vraag wat de inhoudelijke en financiële consequenties zijn wanneer wij lokaal als raad aan de knoppen draaien (van bijvoorbeeld de minimaregelingen). Breng daarbij in beeld hoe we lokaal de financiële effecten zien van keuzes.
- Gemeente Sliedrecht geeft tot slot aan graag een financiële uitwerking te zien die uitgaat van een budget neutrale transitie met een evenredige verdeling van kosten en daarbij horende rechten en plichten

5.3 Nadere invulling in de gemeenschappelijke regeling

Sturing aan de voorkant

Door de gewijzigde structuur en de overgang naar een klassieke collegeregeling komt het primaat lokaal te liggen. Daarmee start de sturing nadrukkelijk aan de voorkant van het proces, bij de vaststelling en invulling van de beleidskaders in bijvoorbeeld beleidsplannen en verordeningen (zoals een verordening Wmo of beleidsplan schuldhulpverlening). Deze stukken worden in co-creatie opgesteld en, belangrijker nog, lokaal vastgesteld. Daarmee komen lokale raden nadrukkelijk aan het stuur te zitten. Boven op die lokale kaderstelling via beleidsstukken wordt via de P&C-cyclus jaarlijks al bij de algemene beschouwingen input meegegeven (als voorbeeld bij de algemene beschouwingen van de begroting 2022-2025 kan input worden meegegeven voor de begroting 2023-2026 van de GR). Uiteindelijk wordt de input vertaald in een uitgangspuntennotitie. Daarin zijn dan landelijke en lokale ontwikkelingen, wensen en vraagstukken verwerkt. Het lokaal vastgestelde beleidskader, samen met de jaarlijkse uitgangspuntennotitie vormt de basis voor de technische verwerking in de begroting, het is de feitelijke vertaling naar de financiën in de begroting.

De begroting wordt door het Algemeen bestuur van de GR vastgesteld, maar niet voordat de ontwerpbegroting voor zienswijze aangeboden is aan de gemeenteraden. Dit is zo geregeld in de Wet Gemeenschappelijke regelingen. De zienswijzeprocedure is nadrukkelijk iets anders dan de lokale kaderstelling (beleidsplannen en verordeningen), die door de structuurwijzigingen teruggaat naar de raden. De sturing aan de voorkant gebeurt juist straks via de lokale beleidskaderstelling en de jaarlijkse uitgangspuntennotitie. Bovendien is het zaak om afspraken te maken met het afgevaardigde bestuurslid in het algemeen bestuur van de eigen gemeente over tijdige informatie/inlichtingen verstrekking op andere onderdelen (nog los van de inlichtingenplicht van de GR zelf).

Enkele voorbeelden om het proces te verduidelijken

Let op: dit zijn fictieve voorbeelden, waarin ook enkele aannames zijn gedaan, die nog niet zijn vastgesteld. Ze zijn puur bedoeld voor het krijgen van een scherper en completer beeld. De aannames en uitgangspunten die bij deze voorbeelden zijn gedaan zijn:

- Kostenverdeelprincipe bij deze 2 voorbeelden is gebaseerd op nut (dit traject loopt uiteraard nog);
- Er verandert verder niets in de begroting (geen landelijke ontwikkelingen, volumegroei als gevolg van vergrijzing, werkloosheid etc. rekening mee gehouden);
- Er is een onderscheid te maken in directe kosten en indirecte kosten (zoals personeel, huisvesting, ICT);

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

- Een verwacht of beoogd effect aan de voorkant, kan anders uitpakken in de praktijk. E.e.a. moet in de praktijk bewezen worden. Mocht het effect er niet zijn dan zal aan de achterkant alsnog de rekening door gemeente(n) betaald moeten worden;
- Argumentatie bij de effecten is van belang, ook in het licht van de begroting en de argumentatie achter de begroting zoals deze wordt gepresenteerd. Een volume naar beneden bijstellen kan in een begroting alleen verwerkt worden als er een logica in zit;
- Er kan een zeker na-ijleffect zijn bij ontwikkelingen, bv omdat het apparaat niet 'op stel en sprong' kan krimpen bij wensen en vervolgens bij bewezen effecten. Er kunnen wel afspraken worden gemaakt over hoe hiermee om te gaan. Ook dat loopt mee in het traject van de kostenverdeelsystematiek;
- Gevolgen op bijvoorbeeld het apparaat kunnen effect hebben op de andere deelnemende gemeenten, ook daar moeten goede afspraken over worden gemaakt. Ook dat loopt mee in het traject van de kostenverdeling.

De besluitvorming over de kostenverdeelsystematiek is daarmee losgekoppeld van de vorming van de GR. De GR neemt de vastgestelde kostenverdeelsystematiek straks 1 op 1 over voor verwerking in o.a. de begroting en administratie van de nieuwe GR Sociaal. Begin juni vindt er een bestuurlijke conferentie plaats over de kostenverdeelsystematiek. Besluitvorming is voorzien in het najaar. Dat betekent dat gemeenten bij de besluitvorming over de kostenverdeelsystematiek in de Drechttraad de lokale standpunten moeten inbrengen.

Voorbeeld 1: gemeente X wil het persoonlijk minimabudget verlagen. In deze gemeente ontvangen 500 inwoners dit bedrag, nu 350 euro per persoon, totale kosten 175.000 euro. De gemeente past dit bedrag aan naar 100 euro, waardoor zij bij gelijkblijvende aantallen 50.000 euro besteden.

Het proces start eigenlijk vroegtijdig aan de voorkant en begint al bij de algemene beschouwingen in de raad richting de nieuwe begroting. Door dit vroegtijdig als ontwikkeling te benoemen en mee te nemen in de uitgangspuntennotitie als ontwikkeling met beoogd effect komen de lokale raden en bestuurders goed in positie en kan hier bij het opstellen van de begroting rekening mee worden gehouden en kan de begroting op dit punt al naar beneden worden bijgesteld, waardoor deze gemeente aan de voorkant qua directe kosten niet 175.000 euro betaald, maar 50.000 euro.

Dit voorbeeld heeft effect op de directe kosten, niet op de apparaatskosten, immers het aantal verstrekkingen blijft gelijk. Dit blijkt uit de uitvoeringstoets die gedaan is.

Gedurende het jaar kan verder blijken dat er toch meer verstrekkingen zijn, bv 550 inwoners, 50 inwoners meer. In dat geval zal deze gemeente alsnog 5.000 euro moeten overmaken (tussentijds of bij de jaarrekening).

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

Voorbeeld 2: gemeente X wil een inkomensafhankelijke bijdrage invoeren voor de Wmo en deze behoorlijk zwaar doorvoeren, zodat het aanvragen van een maatwerkvoorziening vooral beschikbaar is voor inwoners met een laag inkomen en inwoners met een hoog inkomen zelf een andere oplossing gaan zoeken.

Het proces start eigenlijk vroegtijdig aan de voorkant en begint al bij de algemene beschouwingen in de raad richting de nieuwe begroting. Door dit vroegtijdig als ontwikkeling te benoemen en mee te nemen in de uitgangspuntennotitie als ontwikkeling met beoogd effect komen de lokale raden en bestuurders goed in positie én kan hier bij het opstellen van de begroting rekening mee worden gehouden. De begroting kan op dit punt al naar beneden worden bijgesteld qua volume.

Dit voorbeeld heeft effect op de directe kosten en op de apparaatskosten als het volume echt afneemt. Immers er zijn dan minder aanvragen om af te handelen. Dit blijkt ook uit de uitvoeringstoets die gedaan wordt. Door de ontwikkeling vroegtijdig kenbaar te maken kan de GR hier al rekening mee houden en hier afspraken over maken met gemeente X, zodat ook dit volume tijdig kan afnemen. Bij het traject kostenverdeelsystematiek wordt dit punt meegenomen voor verdere uitwerking.

Gedurende het jaar kan alsnog blijken dat het effect er niet is, inwoners blijven toch aanvragen en hebben ook gelet op hun situatie recht op de voorziening. In dat geval zal de gemeente via de geïnde inkomensafhankelijke bijdrage wel meer inkomsten genereren door deze wijziging, maar ook alsnog de directe kosten moeten bij plussen. Ervan uit gaande dat de apparaatskosten nog niet aangepast waren, heeft het daar nog geen effect. Anders heeft het ook daar effect.

In bijlage 4 geven we achtereenvolgens nog een korte (technische) toelichting op:

- Financieel beleid GR
- Inhoud financieel kader Sociale Dienst Drechtsteden
- Uitgangspuntennotitie inhoudelijk nader toegelicht
- Traject kostenverdeelsystematiek

5.4 Verwerking in de concepttekst GR

Hoofdstuk 9, artikel 23 tot en met 32 van de concepttekst GR gaan uitgebreid in op de financiën, de kaderstelling, begroting en bijdrage (conform verdeelprincipes- en sleutels). In de concepttekst GR zijn alleen de wettelijk verplichte elementen opgenomen. Het financieel kader (hoe loopt het begrotingsproces) wordt vastgelegd in het financieel kader dat door het AB wordt vastgesteld. Dit is een bewuste keuze, zodat bij wijziging van dit proces (bv. andere data, extra overlegmoment) de GR tekst niet aangepast hoeft worden. Het financieel kader wordt momenteel geactualiseerd passend bij de situatie per 1 januari 2022 (zie ook bijlage 4).

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

Onderdeel 6: Instellen van (advies)commissies

6.1 Contouren uit de hoofdlijnennotitie

In de hoofdlijnennotitie is dit onderdeel tot slot kort aan bod gekomen. De gemeenteraad van Papendrecht heeft bij de behandeling van het principebesluit een motie aangenomen over het instellen van een mogelijke (raads)adviescommissie. Verder is in de notitie aangegeven dat het punt van advisering, commissies etc. meegenomen zou worden bij de verdere uitwerking.

6.2 Input vanuit colleges en raden

Zoals gezegd heeft de gemeenteraad van Papendrecht eerder een motie aangenomen over de raads(advies)commissie. Bij de behandeling van de hoofdlijnennotitie hebben zij nogmaals aangegeven om concreet de adviescommissie uit te werken als onderdeel van de nieuwe GR Sociaal.

6.3 Nadere invulling in de gemeenschappelijke regeling

Het bestuur van de GR kan diverse commissies instellen conform artikel 24 en 25 van de Wgr. Zo zijn inhoudelijke commissies mogelijk maar bijvoorbeeld ook een auditcommissie.

Raadscommissie

Een **raadscommissie** is benoemd als optie. Dat is een soort gemeenschappelijke raadscommissie die twee rollen heeft:

1. Het adviseren van de gemeenteraden in de uitoefening van hun bevoegdheden;
2. Het adviseren van het algemeen bestuur van het samenwerkingsverband.

Doordat er in de vernieuwde GR enkele bevoegdheden worden overgedragen (gedelegeerd) én de GR het beleid in coöperatie met gemeenten voorbereid ligt een raadsadviescommissie meer voor de hand, dan wanneer dit niet het geval zou zijn. Bij mandaat is immers het uitgangspunt dat de gemeentebesturen individueel verantwoordelijk blijven voor de beleidskeuzes én de uitvoering. Bij een collegeregeling zoals beoogd zijn beleid en uitvoering meer gescheiden dan in de huidige situatie. Het beleid blijft bij de gemeentebesturen, de uitvoering wordt gezamenlijk opgepakt. Dat laat onverlet dat er enig streven naar beleidsharmonisatie zal blijven bestaan, al is het maar om de uitvoering efficiënt te houden. In het principebesluit is al aangegeven dat beleid regionaal wordt voorbereid/opgesteld. Dit kan ook, want voorbereiding van raadsbesluiten (en dus ook de beleidskeuzes) is een verantwoordelijkheid van de colleges van burgemeester en wethouders.⁴ Die verantwoordelijkheid wordt in het kader van de GR Sociaal door de colleges gezamenlijk opgepakt in de regio, uiteraard voor zover het gezamenlijke taken betreft waarover afspraken in de GR zijn gemaakt.

Normaliter kan het college bij de voorbereiding de gemeenteraad of een raadscommissie betrekken. Er kan gedebatteerd worden over de inhoud van de beleidskeuzes zoals die uiteindelijk door het college aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Die voorbereiding is wat lastiger wanneer beleid regionaal wordt voorbereid, maar lokaal wordt vastgesteld. Dat vraagt in elk geval om een goede lokale invulling van het vroegtijdig betrekken van de gemeenteraad bij uitgangspunten en keuzes. E.e.a. komt ook terug in eerder besproken onderwerpen zoals “grip op verbonden partijen”. De raadsadviescommissie kan hier ook een rol in spelen.

⁴ Artikel 160 lid 1 onder b Gemeentewet.

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

Via de raadsadviescommissie kunnen de raadsleden van de verschillende gemeenten met elkaar de uitgangspunten en beleidswensen delen en zo adviezen geven over de door de colleges voorgestelde beleidskeuzes. De gemeenteraden kunnen die adviezen, en hetgeen daarbij is besproken, meewegen in hun besluitvorming.

De raadsadviescommissie heeft zelf dus géén enkele formele bevoegdheid en komt absoluut niet in plaats van de verantwoordelijkheid van de gemeenteraden noch van de colleges. Dat zou ook onwenselijk zijn omdat anders de raden alsnog buiten spel zouden worden gezet of in het laatste geval juist een rolverwarring gaat optreden wanneer raadsleden weer over de uitoefening van collegebevoegdheden zouden gaan beslissen. De commissie zorgt er alleen voor dat gemeenteraadsleden vroegtijdig meegenomen kunnen worden bij de voorbereiding van beleidskeuzes én met elkaar van gedachten kunnen wisselen over de wensen vanuit de verschillende gemeenten.

De primaire focus van de raadsadviescommissie zal dan ook liggen bij het adviseren van de gemeenteraden, al kan het algemeen bestuur bij de afstemming van voorstellen natuurlijk de politieke adviezen van de raadsadviescommissie meewegen. De raadsadviescommissie kan dus een belangrijke brugfunctie hebben om de gemeenteraden nog steeds regionaal te laten afstemmen voor hun beleidskeuzes, maar zal anders dan de huidige Drechtraad niet besluitvormend kunnen optreden. Het bestuur van de GR Sociaal is ook geen verantwoording verschuldigd aan de raadsadviescommissie. De verantwoordingslijnen blijven lopen zoals hierboven beschreven.

Wie voorzitter is van de raadscommissie is niet wettelijk geregeld (in het wetsvoorstel). Maar het ligt voor de hand dat dit een van de leden is, naar analogie van wat nu (nog) voor raadscommissies in de Gemeentewet geldt. Een bestuurder van het samenwerkingsverband ligt in elk geval *niet* voor de hand. Dat past niet bij de status van de commissie als adviseur van en voor raden. Het past evenmin bij het zijn van een spil tussen raden en algemeen bestuur, omdat een bestuurder zelf ook weer een belang heeft als lid van het algemeen bestuur.

Wie kan een voorstel doen voor het instellen van een raadscommissie?

Indien de raden een voorstel doen, is het algemeen bestuur van het openbaar lichaam verplicht om de commissie in te stellen; het algemeen bestuur kan de commissie niet instellen als de raden hiertoe geen voorstel doen. Het is dus aan de raden van de deelnemende gemeenten om te bepalen of er behoefte is aan een dergelijke commissie.

De gemeenschappelijke adviescommissie wordt ingesteld op voorstel van de raden van de aan de regeling deelnemende gemeenten gezamenlijk. Alle raden dienen dus in te stemmen met het voorstel. De commissie bestaat uit leden die per deelnemende gemeente door de raad uit zijn midden zijn gekozen. Vanuit de gedachte achter de gemeenschappelijke adviescommissie ligt deelname vanuit de raden van alle deelnemende gemeenten voor de hand. Een gemeenteraad is echter niet verplicht een raadslid af te vaardigen. De raden kiezen zelf de leden van de commissie.

De instelling van deze commissie vindt door het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling plaats omdat de gemeenschappelijke adviescommissie onderdeel van de regeling is en daardoor bij de organisatie van het samenwerkingsverband hoort en niet bij de gemeentelijke organisatie.

De gemeenschappelijke raadsadviescommissie heeft nu nog geen wettelijke grondslag, deze wordt met een beoogde wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen alsnog gecreëerd, maar je kunt het ook nu al inregelen, wat in sommige regio's ook al is gebeurd.

In de GR tekst is een “kan-bepaling” opgenomen, zodat als de wens er is, dit ook ingeregeld kan gaan worden en het bestuur de facilitering ervan en het proces met raden verder op kan pakken.

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

Auditcommissie

De Auditcommissie is een commissie met als doel het algemeen bestuur van de GR te adviseren over alle financiële en bedrijfsvoeringsaspecten zonder daarin een politieke rol te nemen. In bijna alle gevallen betreft het een bestuurlijke commissie bestaande uit wethouders, al dan niet (deels) afkomstig uit het algemeen bestuur. In het land zien we ook dat in sommige gevallen andere experts op het gebied van financiën worden toegevoegd.

De Auditcommissie kan de taken op het gebied van financieel beheer en de inrichting van de financiële organisatie - die aan het algemeen bestuur zijn toegekend - voorbereiden. Ook kan de Auditcommissie een klankbord zijn voor het bestuur als het gaat om de administratieve organisatie van de GR.

Nadere regels over de auditcommissie kunnen in een aparte verordening worden opgenomen, die door het algemeen bestuur wordt opgesteld en vastgesteld. Daarin kan ook opgenomen worden hoe de samenstelling er uitziet.

Geadviseerd wordt om voor nu geen auditcommissie in te richten. Wel wordt in de GR tekst een “kan-bepaling” opgenomen, zodat als de wens er (later alsnog) is, dit ook ingeregeld kan worden. De reden van dit advies is tweeledig:

- 1. We stellen ambtelijk een eigenarenoverleg voor, dat adviseert over P&C producten (zie spelregels flexibiliteit om maatwerk te kunnen bieden en bijlage 3).**
- 2. We hebben eerder al aangegeven bij de inrichting van het Algemeen en Dagelijks bestuur om in het AB als de P&C producten behandeld worden de wethouders financiën bij de bespreking uit te nodigen. Dit wordt in het reglement van orde van het Algemeen bestuur verder vastgelegd.**

Met deze 2 punten zijn we van mening dat een auditcommissie op dit moment geen toegevoegde waarde heeft.

6.4 Verwerking in de concepttekst GR

Artikel 16 en artikel 20 van de concepttekst GR bevatten de kan-bepalingen voor het inrichten van een raadscommissie of auditcommissie.

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

Vervolgproces en planning

- Na de concepttekst GR en de input van alle Drechtstedengemeenten, wordt in de zomermaanden gewerkt aan de definitieve tekst inclusief uitgebreide memorie van toelichting, zodat deze begin september de route in kan;
- Daarnaast werken de 7 gemeenten en SDD ambtelijk verder aan de vorming van het nieuwe, structurele en interactieve beleidsproces;
- Met de begeleidingscommissie wordt verder doorgesproken over de stemverhoudingen en nadere invulling gegeven aan de spelregels voor maatwerk;
- Het financieel kader Sociale Dienst Drechtsteden wordt verder geactualiseerd naar de nieuwe situatie én het aparte traject voor de kostenverdeelssystematiek loopt door;
- De komende periode zal besloten moeten worden hoe om te gaan met de advies/cliëntenraden voor de Wmo en de participatiewet. Door de wijziging in de structuur, zal bekeken worden welke gevolgen dit heeft voor de regionale én lokale raden;
- Er wordt gewerkt aan een concept reglement van orde voor het algemeen en dagelijks bestuur;
- Tot slot zullen de komende maanden alle verordeningen aangepast worden, zodat ook deze straks lokaal kunnen worden vastgesteld. Voor dit laatste punt lichten we hieronder kort toe hoe we met elkaar toewerken naar de lokale kaderstelling voor het Sociaal Domein met ingang van 2022;

2021 staat in het teken van de transitie van de Gemeenschappelijke Regeling Sociaal. Wanneer de besluitvorming hierover is afgerond kan per 2022 worden gestart met de transformatie in de lokale kaderstelling. Daarvoor is nodig dat eerst een besluit genomen wordt tot wijziging van de huidige gemeenschappelijke regeling. Deze transitie wordt eind 2021 afgerond.

Daarna pas kan worden gestart met de transformatie naar lokale kaderstelling waarvoor dialoog, kennisdeling en tijd nodig is voor het lokale besluitvormingsproces. Om die reden zullen bij aanvang van de nieuwe gemeenschappelijke regeling in eerste instantie de bestaande kaders lokaal worden vastgesteld. Hierin worden alleen de strikt noodzakelijke wijzigingen opgenomen zoals aanpassingen door de structuurwijziging, indexering of landelijke ontwikkelingen.

December 2021:

Instemming wijziging GR en vaststellen bestaande kaders lokaal in gemeenteraad, inwerking treden per 1-1-2022 (onder voorbehoud instemming GR door alle deelnemende gemeenten)

2022

Invulling lokale kaderstelling (maatwerk en wensen in beleid uitwerken in co creatie en bestuurlijk besluitvormingsproces)

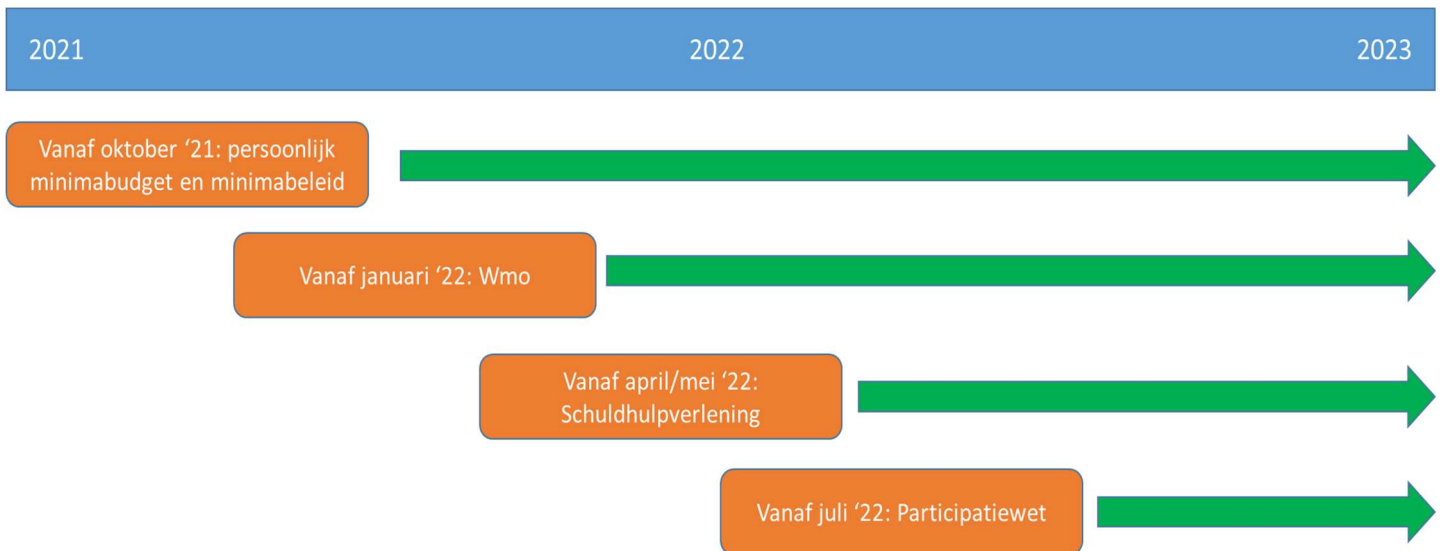
Lokale kaderstelling vraagt om dialoog, kennisdeling, wensen en behoeften te duiden, te vertalen in voorstellen, eventueel doorrekenen van consequenties etc. Het besluitvormingsproces neemt enkele maanden in beslag en verschilt qua planning bovendien per gemeente en communicatie over de eventuele gevolgen van de inrichting van nieuwe GR voor inwoners moet goed worden voorbereid en uitgevoerd. Ook dit vraagt tijd. De begroting 2022 is dan ook voor nu gebaseerd op bestaand beleid. Tevens geldt dat de besluitvorming plaatsvindt in de opmaat naar de verkiezingen in maart 2022

Voorgesteld wordt om een volgorde aan te houden voor de lokale kaderstelling. We starten uiteraard met de kaders die de gemeenteraden vaststellen, te weten verordeningen en beleidsplannen (voor zover die er zijn), omdat vanuit daar de nadere regels en beleidsregels worden opgesteld/ aangepast.

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

De doorlooptijd is afhankelijk van de input, de ruimte binnen kaders, de lokale behoeften, maar ook het doorrekenen en bespreken van de consequenties van keuzes en tot slot de beschikbare capaciteit lokaal en regionaal. Het is dan ook niet in beton gegoten. Zaken kunnen eventueel ook gelijktijdig opgepakt worden mocht hier een wens voor zijn. Wel dient er rekening te worden gehouden met benodigde capaciteit lokaal en regionaal.

We merken tot slot op dat in 2021, vanaf mei, al gestart wordt met verdiepende gesprekken tussen gemeenten en SDD over onderwerpen als bijvoorbeeld minimabeleid voor wat betreft de samenwerking en o.a. de maatwerk wensen, zodat we deze langzaam steeds verder concretiseren.

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

Bijlage 1: Principebesluit (inclusief moties Papendrecht en Sliedrecht)

De Raad voor te stellen in te stemmen met de koers en uitwerkingsrichting voor de toekomstige Drechtsteden samenwerking verwoord in het geformuleerde principebesluit door de colleges van de Drechtstedengemeenten op 27 oktober:

- De GRD wordt getransformeerd. Huidige tekst GRD wordt vervangen door een nieuwe GR-tekst.
- Zowel in de nieuwe GR als in de nieuwe service-gemeente helderheid over toe- en uittreding/deelname. Uitnodigend naar omliggende gemeenten.
- In het kader van gedeeld eigenaarschap wordt de huidige GR omgebouwd naar een klassieke GR voor de sociale dienst, met daarin de volgende uitgangspunten:
 - Beleid hieromtrent wordt in de GR opgesteld en uitgevoerd, waarbij het lokaal primaat het startpunt is;
 - Robuust pakket van gezamenlijke diensten;
 - Maatwerk meer dan nu mogelijk; eventuele meerkosten hiervan wel altijd voor de afnemer, ook voor wat betreft investering in lokale ambtelijke capaciteit;
 - Bij besluiten streven naar consensus, maar indien er toch wordt gestemd moet er rekening worden gehouden enerzijds met belangen langs de lijnen van inwonersaantal/ financiële bijdrage en anderzijds voorkomen dat er volledige overheersing is door “stedelijk gebied” of “poldergebied”.
- Voor de overige dochters van de GRD wordt in principe gekozen voor een service-gemeente vanuit Dordrecht met zakelijke dienstverleningsovereenkomsten. Hierbij hanteren we verschillende service-levels met een transparant kostenplaatje. Geen gedwongen winkelen en commitment voor een aantal jaar voor een bepaald level.
- Zowel de service-gemeente inzake bedrijfsvoering als de nieuwe GR op sociaal behoeft nadere uitwerking en inkleuring. Dordrecht komt voor Kerstmis als penvoerder met een voorstel daartoe en doet dat in samenspraak met de 7 gemeentesecretarissen. Voor wat betreft de GR “sociaal” wordt tevens een bestuurlijke klankbordgroep met portefeuillehouders gevormd inzake de inhoudelijke input.
- We vragen zo spoedig mogelijk commitment aan de 7 gemeenteraden op dit principebesluit. Dordrecht zal een eenduidig besluit voorbereiden dat via de colleges aan de 7 gemeenteraden kan worden voorgelegd.
- Definitieve besluitvorming wordt voorgelegd in de vorm van een aangepaste GR-tekst en aanvullende besluiten in Q1 van 2021
- Communicatie (zowel richting raden als organisatie(s)) geschiedt eenduidig, voorbereid door penvoerder Dordrecht in samenspraak met de 7 gemeentesecretarissen.
- Er worden in het nieuwe model inspirerende kwartaalbijeenkomsten geïntroduceerd waar politiek, bedrijfsleven en kennisinstellingen elkaar ontmoeten, bestaande uit plenair deel, workshops en ruimte voor ontmoeting/ lunch/borrel.
- Het jaar 2021 wordt benut voor de implementatie.
- Zowel inzake voortgang, communicatie en implementatie wordt in hoge mate het belang van de huidige organisatie en de medewerkers in acht genomen en betrokken.
- 1 januari 2022 moet e.e.a. doorgevoerd zijn, zodat de nieuwe raads- en collegeperiode goed kan starten.

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

Aangenomen motie gemeente Papendrecht

Motie Regio Drechtsteden democratisch en uitnodigend

De raad van de gemeente Papendrecht, in vergadering bijeen op 21 januari 2021,

Constateerend dat:

- In de Drechtsteden alle gemeenten veel waarde hechten aan een goede regionale samenwerking,
- In de regio een transformatie op gang is gekomen die voorziet in een andere structuur voor de samenwerking op het gebied van gemeentelijke bedrijfsvoering en de sociale dienst,
- Er zorgen zijn over het democratisch tekort, vooral op het belangrijke en beleidsrijke beleidsterreinen van de sociale dienst,
- Er nu een algemeen uitgangspunt van een uitnodigende houding naar omliggende gemeenten is opgenomen in de voorstellen, dat echter nog niet concreet is ingevuld,
- Op nationaal niveau in het kader van de nieuwe wetgeving voor regionale samenwerking (nieuwe WGR) mogelijkheden worden geboden om het democratisch tekort in de regio te verkleinen,

Overwegende dat:

- Versterking van de samenwerking vooral een vraagstuk is van cultuur en minder van structuur,
- Er breed frustraties leven bij raden over late betrokkenheid bij belangrijke besluiten van gemeenschappelijke regelingen,
- De adviescommissie door de wetgever expliciet bedoeld is om raden eerder en effectiever te betrekken bij belangrijke voorgenomen besluiten van gemeenschappelijke regelingen en bovendien de mogelijkheid biedt om ongevraagd advies te geven,
- De gemeenten Molenlanden en Gorinchem een samenwerkende houding laten zien en er op onderdelen al ambtelijk en soms ook bestuurlijk wordt samengewerkt met de Drechtsteden,
- De sociale problematiek van Molenlanden en Gorinchem lijkt op de problematiek van een aantal gemeenten in de Drechtsteden,

Vraagt het College om namens de raad in het regionale voorbereidingsproces van de transitie de volgende punten in te brengen:

- De figuur van de adviescommissie met een vertegenwoordiging vanuit de raden uit te werken voor de GR Sociale Dienst,
- Samenwerking met Molenlanden en Gorinchem concreet te stimuleren door kleine stappen mogelijk te maken en bij de juridische vormgeving een latere aanhaking eenvoudig mogelijk te maken.

Verzoekt het college om namens de raad deze motie onder de aandacht te brengen bij de Drechtstedengemeenten en de gemeenten Molenlanden en Gorinchem.

En gaat over tot de orde van de dag.

De fracties van CDA, OP, PAB en SGP

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

Aangenomen motie gemeente Sliedrecht

Motie Regio Drechtsteden Financieel fit met zorgvuldige besluitvorming

De raad van de gemeente Sliedrecht, in vergadering bijeen op 10 februari 2021

Constaterende dat:

- Sliedrecht samen met de 6 andere gemeenten binnen de regio Drechtsteden deelneemt aan de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden (GRD);
- Binnen de regio een transitie op gang komt die een andere structuur voor de samenwerking beoogt; concreet op het gebied van gemeentelijke bedrijfsvoering en de sociale dienst;
- Hierbij wordt ingezet om de transitie zo vorm te geven dat de GRD wordt opgedeeld in een klassieke GR voor de sociale dienst en een service-gemeente voor de overige dochters;
- Hierbij een ambitieus tijdspad wordt voorgesteld, waarbij de transitie vóór 1 januari 2022 doorgevoerd zou moeten zijn.

Overwegende dat:

- Tijdens de oordeelsvormende bijeenkomst van 19 januari 2021 uitgebreid is gesproken over het proces van de transitie;
- Hierbij nadrukkelijke behoefte bestond om meer duidelijkheid te krijgen over de gevolgen van de transitie voor de gemeente Sliedrecht; specifiek wat betreft de financiën en het te volgen tijdspad;
- Binnen de huidige GRD duidelijke afspraken bestaan over de wijze waarop de deelnemende gemeenten met elkaar samenwerken, hoe de kosten verdeeld worden en welke rechten en plichten hier tegenover staan;
- Conform de 'Routekaart Transitie 2021' de raden in maart 2021 spreken en stemmen over de afspraken die gemaakt worden voor de periode na de transitie via de uitgangspuntennotitie, waarin afspraken staan over: i) juridisch, ii) dienstverlening, iii) vormgeving transitie en tijdspad en iv) arbeidsrechtelijk;
- Het belangrijk is dat ook afspraken gemaakt worden over de financiële gevolgen van de transitie;
- Hierbij bewaakt moet worden dat in de situatie na de transitie nog steeds sprake is van een evenredige verdeling van de kosten en van de rechten en plichten die hier tegenover staan;
- Het belangrijk is dat het college en de raad met elkaar in gesprek gaan over het takenpakket van de klassieke GR voor de sociale dienst (hetzelfde takenpakket als de sociale dienst binnen de GRD of een ander takenpakket n.a.v. een nieuwe afweging);
- Zorgvuldigheid hierbij voorop staat om de kwaliteit van het besluitvormings- en implementatieproces te waarborgen.

Roept het College op dat:

- Een proces doorlopen wordt, waarbij ook afspraken worden gemaakt over de financiële gevolgen van de transitie, waarbij 1) het uitgangspunt is dat de situatie na de transitie budgetneutraal is ten opzichte van de situatie van vóór de transitie en 2) sprake is van een evenredige verdeling van de kosten tussen de deelnemende gemeenten en van de rechten en plichten die hier tegenover staan;
- Tijdig het gesprek gefaciliteerd wordt tussen de raad en het college (vóór de definitieve besluitvorming over de uitgangspuntennotitie sociaal in april) over het takenpakket van de GR Sociaal en het takenpakket van de overige dochters;
- Tot een zorgvuldig proces wordt gekomen dat qua besluitvorming weliswaar in 2021 wordt afgerond, terwijl de implementatie van de transitie ter waarborging van de zorgvuldigheid ook in 2022 afgerond kan worden, indien hier meer tijd voor nodig is.

Frank Dunsbergen

CDA

Cees Paas

SGP-Christenunie

Ben van der Plas PvdA

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

Bijlage 2: Nadere uitwerking van de spelregels flexibiliteit om maatwerk mogelijk te maken

Maatwerk in het gemeenschappelijke takenpakket

Zoals gezegd kan er in de regionale afspraken maatwerk worden toegepast. Deze komt bij voorkeur vroegtijdig naar boven tijdens het interactieve beleidsproces tussen gemeenten en GR, waarin in co-creatie gewerkt wordt aan de kaderstellende beleidsstukken, de nadere regels en beleidsregels. GR is conform het principebesluit penvoerder (beleid wordt in de GR opgesteld en uitgevoerd). Informatie wordt gedeeld, kennis wordt uitgewisseld en in samenwerking wordt tot 1 of meer voorstellen gekomen.

Tijdens het proces wordt duidelijk waar maatwerk gewenst is. De GR maakt daarbij inzichtelijk wat wel en niet kan vanuit wet- en regelgeving en geeft aan of en zo ja welke consequenties er zijn voor de bedrijfsvoering, uitvoering en inwoners. In dit proces duiden we ook met elkaar waar de echte verschillen zitten. Gemeenten en GR beogen met elkaar waar dat kan harmonisatie in de beleidskaders te behouden zodat het uitvoerbaar en efficiënt kan blijven, maar geven de ruimte om lokale wensen te bespreken en een goede plek te geven.

Als er consequenties zijn maakt de GR een uitvoeringtoets: een gedetailleerde uitwerking van de consequenties, inclusief reële kostenindicatie van de vraag. Onderdeel van deze uitwerking is o.a. personele- en organisatorische gevolgen, juridische consequenties, de eventuele meer of minderkosten daarvan en eventuele consequenties voor de andere gemeenten. Ook wordt een dekkingsvoorstel uitgewerkt.

Daarbij wordt opgemerkt dat kosten kunnen fluctueren al naar gelang er 1 of meer gemeenten dezelfde maatwerkvraag hebben. Mogelijke (frictie)kosten zijn voor de vragende organisatie. Bij een akkoord op het maatwerk zal dit in de verschillende (beleids)stukken verwerkt worden.

Het algemeen bestuur van de GR wordt vroegtijdig betrokken in de volgende gevallen:

- Het maatwerk raakt de kosten en resultaatafspraken van de andere deelnemende gemeenten
- De GR loopt met het maatwerk een risico op het gebied van rechtmatigheid of voor de bedrijfsvoering
- De dekking van het maatwerk moet deels komen uit de begroting van de GR

Het algemeen bestuur leidt alle beleidsvoorstellen door naar lokale gremia voor vaststelling en is daarmee ook vroegtijdig betrokken en krijgt scherp waar eventuele verschillen zijn. Zij stelt binnen deze kaders en gegeven de gedelegeerde of gemandateerde bevoegdheden ook zelf stukken vast.

Voorbeeld 1:

Gemeente X wil graag voor het persoonlijk minimabudget 300 euro verstrekken, gemeente Y 200 euro. Dit is kostenneutraal uitvoerbaar voor een GR, zolang voorwaarden en eisen hetzelfde blijven.

Voorbeeld 2:

Gemeente Y wil de tegenprestatie (participatiewet) invoeren. De tegenprestatie zou een wijziging van de kaderstelling binnen de verordening Werk & Inkomen inhouden. Idealiter overigens wordt deze wens vroegtijdig kenbaar gemaakt in het interactieve beleidsproces (en niet bij de uiteindelijke behandeling in de lokale raden). Het invoeren van een tegenprestatie heeft een forse impact op de bedrijfsvoering en mogelijk ook maatschappelijke gevolgen. Met een uitvoeringstoets zal de GR Sociaal de gevolgen voor de bedrijfsvoering, uitvoering én inwoners in beeld brengen als ook de financiële consequenties voor de betreffende gemeente Y.

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

Tijdelijke) projecten of afspraken boven op het gemeenschappelijke takenpakket ten gunste van deze taak als extra “plus”.

Op zich is dit ook nu al geen onbekend gegeven, aangezien er nu ook al maatwerk in deze vorm bestaat. Het is goed om vooraf heldere afspraken te maken over het proces in de nieuwe GR. Het gaat om aanvullende activiteiten naast het gemeenschappelijke aanbod die ten gunste komen van de gemeenschappelijke taak waar gemeenten in de GR aan samenwerken.

Er komt een regulier ambtelijk overleg tussen de 7 gemeenten en de GR. Daar worden maatwerkvragen gemeld en besproken. Zo is er overzicht over de vragen én kunnen andere gemeenten tegelijkertijd aanhaken op de vraag als hen dat interessant lijkt. Door het aanhaken van andere gemeente op de vraag mag de oorspronkelijke vrager geen onnodige vertraging oplopen.

Zodra duidelijk is dat er een wens is vinden er één of meer vraagverhelderingsgesprekken plaats tussen de vrager en GR en informatie en kennis wordt gedeeld. De GR en de vragende gemeente komen met een gedetailleerde uitwerking van de vraag, de consequenties, inclusief reële kostenindicatie van de vraag. Onderdeel van deze uitwerking is o.a. personele- en organisatorische gevolgen, juridische consequenties, de eventuele meer of minderkosten daarvan en eventuele consequenties voor de andere gemeenten. Ook wordt een dekkingvoorstel uitgewerkt.

Daarbij wordt opgemerkt dat kosten kunnen fluctueren al naar gelang er 1 of meer gemeenten dezelfde maatwerkvraag hebben. Mogelijke (frictie)kosten zijn voor de vragende organisatie. Na akkoord zal de ambtelijke organisatie van de GR met de gemeente(n) het initiatief nemen om de afspraak vast te leggen in de juiste documenten (bv een beleidsnotitie of P&C documenten).

(Tijdelijke) projecten of afspraken boven op het gemeenschappelijke takenpakket ten gunste van deze taak als extra “plus”. Het algemeen bestuur van de GR wordt vroegtijdig betrokken in de volgende gevallen:

- Het project raakt de kosten en resultaatafspraken van de andere deelnemende gemeenten
- De GR loopt met het project/afpraak een risico op het gebied van rechtmatigheid of voor de bedrijfsvoering
- De dekking moet deels komen uit de begroting van de GR

Voorbeeld 1:

Gemeente X wil graag een extra tijdelijk project voor de re-integratie van jongeren uitvoeren, naast de bestaande afspraken voor re-integratie

Voorbeeld 2:

Gemeente X wil graag een project opzetten voor alleenstaande moeders met multi-problematiek om hun leven daarmee sneller op de rit te krijgen zodat zij met ontwikkelen naar werk aan de slag kunnen.

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

Maatwerk op uitvoeringsniveau (het HOE)

Dit gaat over het concrete dagelijks werk en hoe je dit met elkaar doet en afsprekt. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de gemeenschappelijke toegang en triage en over het op uitvoeringsniveau overleg over inwoners om tot de beste oplossing voor een inwoner te komen. Dit krijgt vorm door samen op locatie of in teams te werken. En zo tijdig contact met elkaar op uitvoeringsniveau te hebben en daar af te stemmen. Elkaar leren kennen, verdiepen in elkaars werkwijze en manier van handelen is daarbij belangrijk, zodat er makkelijker en sneller contact mogelijk is en organisaties met elkaar werken aan de oplossing die het beste past bij de situatie op inwonerniveau.

Aangezien de wethouder die lid is van het algemeen bestuur verantwoording aflegt aan raad, is het van belang dat hij of zij regelmatig geïnformeerd wordt door de GR over de uitvoering in zijn/haar gemeente en eventuele bijzonderheden. Door deze rechtstreekse contacten kunnen ook signalen snel worden opgepakt en uitgezocht.

Buiten het gemeenschappelijke takenpakket: afspraken over andere taken met 1 of meer gemeenten of andere organisaties

Deze afspraken kunnen zich voordoen bij bijvoorbeeld nieuwe wetgeving. In het regulier ambtelijk overleg tussen de 7 gemeenten en de GR worden ook de landelijke beleidsontwikkelingen gevolgd en besproken. Bij nieuwe wetgeving in het sociaal domein zullen de gemeenten met elkaar in gesprek gaan over het organiseren en uitvoeren van deze wet. Ook kan het gaan om nieuwe wensen of behoeften. Op het moment dat met elkaar vastgesteld wordt dat de 7 gemeenten de taak graag regulier in de GR met elkaar willen afspreken, kan dit verder uitgewerkt worden en zal dit uiteindelijk met een wijziging van de GR tekst juridisch ook geregeld worden.

Tijdens de gesprekken kan ook blijken dat 1 of meer gemeenten dit lokaal willen organiseren en 1 of meer gemeenten dit regionaal gezamenlijk willen regelen met de GR. Het zal dan zo zijn dat de gemeenten die hier afspraken over willen maken met de uitvoeringsorganisatie van de GR, hier verder over in gesprek gaan om te komen tot een dienstverleningsovereenkomst (DVO). Er kunnen DVO's worden gesloten met niet alleen de 7 Drechtstedengemeenten, maar ook met andere organisaties of partijen.

De DVO's kunnen in principe door de directeur van de ambtelijke organisatie van de GR worden afgesloten. In de GR concepttekst ligt de opdracht bij het dagelijks bestuur. Zij kunnen op hun beurt in mandaatbesluiten tussen het bestuur van de GR en de directeur van de ambtelijke organisatie e.e.a. verder regelen. Het algemeen bestuur van de GR wordt betrokken bij de totstandkoming van de DVO's in de volgende gevallen:

- Het project raakt de kosten en resultaatafspraken van de andere deelnemende gemeenten
- De GR loopt met deelname aan het project een risico op het gebied van rechtmatigheid of voor de bedrijfsvoering
- De dekking van het project moet deels komen uit de begroting van de GR

Andere voorbeelden

In de gesprekken zijn ook diverse andere voorbeelden genoemd, waarbij het niet zozeer om maatwerk gaat, maar meer om de vraag hoe lokale investeringen effect hebben op regionale afspraken. Deze voorbeelden benoemen we hieronder met een korte weergave van hoe wij dit zien.

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

Gemeente X wil in het voorveld voor schulden nadrukkelijk een maatschappelijk partner inzetten bij vroegsignalering.

Dit is de lokale ruimte die gemeenten zoeken en waar gemeenten lokaal in kunnen investeren. Tegelijkertijd is het effect op de inzet van zwaardere trajecten schuldhelpverlening wellicht merkbaar als dit goed ingeregeld is, de GR zal dan minder inwoners opnemen in dit soort trajecten.

Afhankelijk van de verdeelsleutel op schuldhelpverlening is het effect direct of indirect zichtbaar voor de gemeente die investeert.

Gemeente X wil graag de lichte vorm van begeleiding als algemene voorziening ontwikkelen en daarmee de inzet van de maatwerkvoorziening beperken (af laten nemen).

Ook dit is de lokale ruimte die gemeenten zoeken en waar gemeenten lokaal in kunnen investeren. Tegelijkertijd is het effect op de maatwerkvoorzieningen mogelijk merkbaar als dit goed ingeregeld is (moet blijken uit de praktijk). De GR kan dan minder of geen maatwerkvoorziening voor lichte begeleiding meer toekennen in de toekomst.

Afhankelijk van de verdeelsleutel op de Wmo maatwerkvoorzieningen is het effect direct of indirect zichtbaar voor de gemeente die investeert.

Voor de informatie die nodig is voor het maken van deze keuzes (bv huidige inzet, huidige klanten begeleiding, verdeling over de zwaarte van begeleiding etc) kan de GR informatie aanleveren (die idealiter beschikbaar is via een dashboard) en uiteraard meedenken over de inrichting.

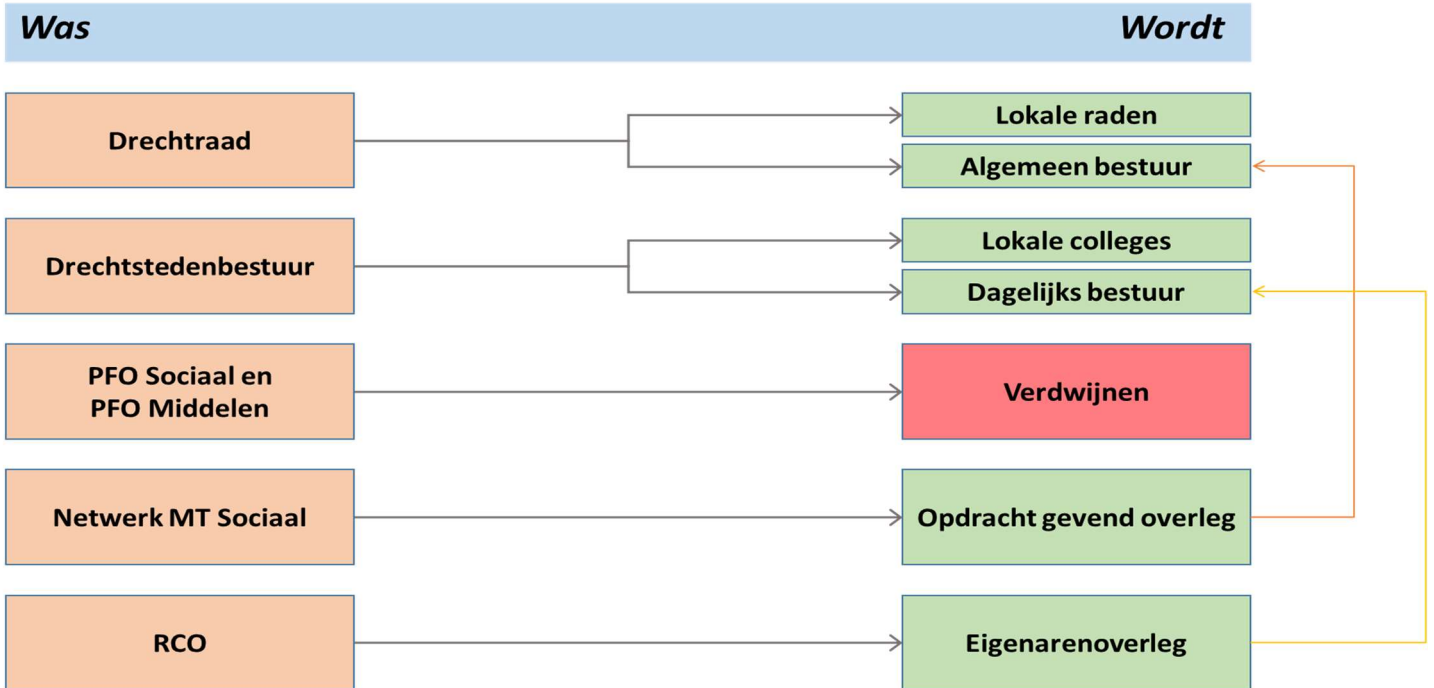
Gemeente X wil vanaf 2025 in het geheel geen huishoudelijke ondersteuning meer afnemen als maatwerkvoorziening, die nu nog wel bij de GR belegd wordt omdat ze dit lokaal anders kunnen organiseren.

Dit is een nog andere optie. Het gaat hiermee feitelijk om **gedeeltelijke uittreding** uit de GR. Consequenties voor de bedrijfsvoering komen in beeld en afspraken hoe hiermee om te gaan zijn opgenomen in de GR tekst.

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

Bijlage 3: Bestuurlijke en ambtelijke gremia huidige GR D en GR Sociaal

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

Bijlage 4: Nadere toelichting bij financiële kaderstelling

Financieel beleid GR

Zoals gezegd blijven de raadsbevoegdheden lokaal in het nieuwe model. Dat betekent feitelijk dat de gemeenteraden weer over de kaderstelling gaan en daarmee beleidskaders vaststellen. Daarbij wordt opgemerkt dat de set aan taken die de Drechttraad nu heeft, niet allemaal naar de lokale raad teruggaan. Een deel zal op grond van de Wgr ook overgaan naar het algemeen bestuur van de GR (bijvoorbeeld vaststellen van de begroting).

De GR heeft de verplichting om financieel beleid op te stellen. Als we in dit verband over financieel beleid spreken bedoelen we de formeel, bestuurlijk, vastgestelde regels en afspraken over de begroting, de P&C cyclus en de financiële functie van de GR Sociaal. Het financieel beleid wordt vastgelegd in verordeningen en nota's en is vergelijkbaar met dat van een gemeente, waarbij het bij een gemeente over het algemeen uitgebreider is. Voor een overzicht van de stukken verwijzen we naar bijlage 1. De financiële beleidsstukken voor de GR worden vastgesteld door het Algemeen Bestuur. Uitzondering hierop is het mandaatbesluit, dat door het Dagelijks Bestuur wordt vastgesteld. Vaststelling door het AB is omdat dat zo in WGR is bepaald, maar ook omdat het beleidsregels betreffen voor de eigen organisatie, en het AB is het hoogste bevoegde orgaan voor de GR.

Ook al gaat het algemeen bestuur feitelijk over een groot deel van deze financiële stukken, feit is dat de GR geheel gefinancierd wordt door en via de gemeenten. Gezien het grote financieel belang dat daarmee is gemoeid, is het goed als gemeenten in positie worden gebracht vooraf kennis te nemen van het financieel beleid van de GR SDD. Om ervoor te zorgen dat alle onderdelen van het financieel beleid aan gemeenten worden voorgelegd, kan in de tekst van de GR SDD een procedureregeling opgenomen worden waarin geregeld wordt dat het bestuur van de GR het financieel beleid voorlegt aan de lokale raden voordat zij een besluit nemen.

Financieel kader en bijdrageverordening

We vragen aandacht voor 2 andere documenten. Eén daarvan is **het financieel kader Sociale Dienst Drechtsteden**: dit is een set van uitgangspunten voor de financiële sturing die van belang is bij het opstellen van de begroting. Het stuk dat er nu ligt is eind vorig jaar in nauwe samenwerking met gemeenten opgesteld en vraagt aanpassing van termen als Drechttraad en DSB, zodat het aansluit op de nieuwe structuur.

De uitwerking van wat in dit kader is opgenomen vindt vervolgens plaats in diverse P&C stukken, waaronder de jaarlijkse uitgangspuntennotitie die eerder al benoemd is. Op basis van de lokaal vastgestelde kaders en deze uitgangspunten wordt de conceptbegroting voor de GR opgesteld. We zullen er in elk geval voor zorgen dat het financieel kader aangepast wordt naar de nieuwe situatie en aan het einde van het jaar met de wijziging van de GR tekst beschikbaar is.

Het andere belangrijke document is **de bijdrageverordening**: hierin is vastgelegd volgens welke verdeelprincipes en sleutels de kosten van de GRD-dochters worden doorbelast aan de gemeenten. De vernieuwde financieringsafspraken moeten nu toegespitst worden op de taken van de vernieuwde GR Sociaal, daarvoor loopt op dit moment het aparte traject van de nieuwe kostenverdeelssystematiek. De vraag is ook wat er dan nog in de bijdrageverordening komt en welke afspraken deels op een andere wijze worden vastgelegd, waarbij geldt dat het algemeen bestuur van de GR de verdeelsleutels opneemt in de P&C- cyclus en ze daarmee een plek krijgen structureel in o.a. de begroting. Het proces van de herijking van de principes en sleutels kent voor nu een route van o.a. een lokale ronde per gemeente (effecten lokaal duiden), een bestuurlijke conferentie in juni 2021, waarna besluitvorming plaats gaat vinden.

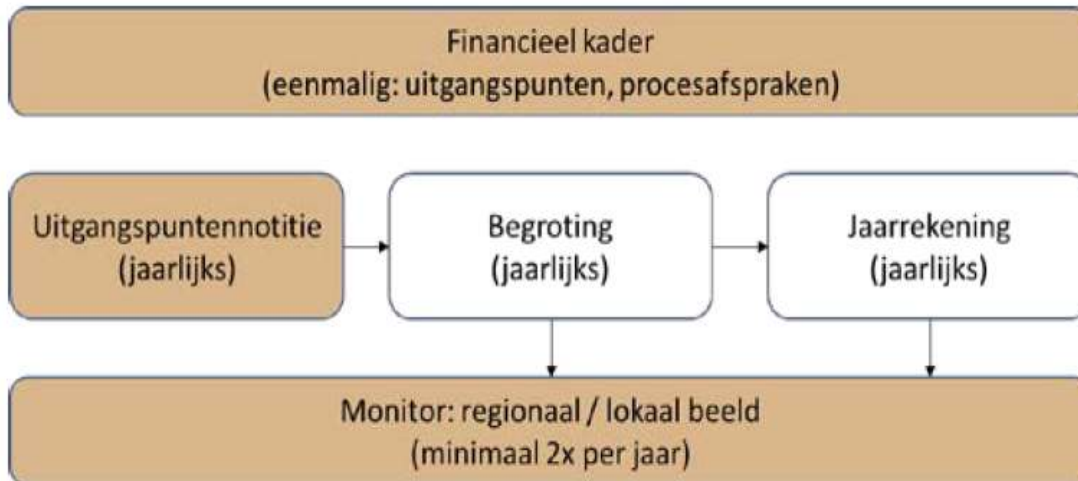
De besluitvorming van de kostenverdeelssystematiek is daarmee losgekoppeld van de vorming van de GR. De GR neemt de vastgestelde kostenverdeelssystematiek straks 1 op 1 over voor verwerking in o.a. de begroting en administratie.

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

Het financieel kader Sociale Dienst Drechtsteden nader toegelicht

Zoals gezegd is het financieel kader een set van uitgangspunten voor de financiële sturing die met name van belang is bij het opstellen van de begroting. Dat kader kan niet zo “hard” zijn als in het verleden, omdat de uitkeringen uit het gemeentefonds steeds minder gealloceerd worden en omdat er bewust voor gekozen is om niet langer te begroten op basis van beschikbare middelen, maar op basis van reële kosten.

Om financiële sturing op de GRD/SDD mogelijk te maken én invulling te geven aan de eisen en wensen die bij gemeenten leven, moet het financieel kader daarom in samenhang worden gezien met twee andere instrumenten: de jaarlijkse uitgangspuntennotitie en een financiële monitor sociaal domein.

Het financieel kader bevat 5 uitgangspunten:

1. Transparantie
2. Efficiency en effectiviteit
3. Innovatie
4. Financiële begrenzing
5. Dienstenportfolio

Transparantie:

De begroting, bestuursrapportages en jaarrekening worden zo transparant mogelijk opgesteld. Kosten worden daarbij zoveel als mogelijk in relatie gebracht tot beleidskeuzes en volumes per dienst en per gemeente zoals die in de uitgangspuntennotitie zijn geïnventariseerd.

Efficiency & effectiviteit:

In de begrotingscyclus ligt de focus op effectiviteit. Dat betekent dat het gesprek over de omvang van de begroting gevoerd wordt op basis van (keuzes in) het beleid. Het gesprek over de efficiency van de organisatie is ook belangrijk, maar vindt op andere momenten plaats. Dit gesprek wordt minimaal 1 keer in de 3 jaar gevoerd op basis van informatie van een onafhankelijke organisatie⁵.

Innovatie:

Uitgangspunt is dat alle gemeenten bijdragen aan de kosten voor (generieke) innovatie die vanuit de dienst wordt opgestart. De kosten zijn onderdeel van de reguliere exploitatiebegroting.

⁵ Dit kan bijv. Divosa zijn of een onafhankelijk benchmark-instituut.

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

De kosten voor innovatie worden opgenomen op basis van concrete voorstellen met een goede onderbouwing in de jaarlijkse uitgangspuntennotitie. Als innovatie op initiatief van één of enkele gemeente(n) wordt opgestart, worden de ontwikkelkosten door de betreffende gemeenten gedragen. Als andere gemeenten later ook van deze innovaties gebruik gaan maken, betalen zij een innovatie-opslag⁶

Financiële begrenzing:

Er wordt reëel geraamd op basis van met gemeenten afgestemde volumes en beleidsopgaven. Betaalbaarheid is een integraal vraagstuk van gemeenten: de confrontatie van uitgaven met inkomsten wordt in beeld gebracht met behulp van de financiële monitor.

Dienstenportfolio:

Er worden drie typen diensten onderscheiden:

- Gezamenlijke diensten die door alle gemeenten in dezelfde vorm/mate worden afgenomen
- Gezamenlijke diensten waar gemeenten keuzevrijheid hebben in de mate waarin ze het afnemen
- Maatwerk diensten die door één of meerdere gemeenten worden afgenomen

De kosten van gezamenlijke diensten worden verdeeld op basis van kostenverdeelsleutels of op basis van voor- en nacalculatie. Over de kosten van maatwerkdiensten worden specifieke afspraken vastgelegd met de gemeenten in een DVO.

De uitgangspuntennotitie nader toegelicht

Gemeenten worden eerder betrokken in het proces om te komen tot een nieuwe (meerjarige) begroting. Dit versterkt de beweging om tot een zo realistisch mogelijke, kosten-gerelateerde begroting te komen. In november van elk jaar wordt informatie verzameld op minimaal de volgende onderwerpen:

- Verwachte aantallen (o.a. demografische gegevens, CPB-prognose) voor de komende jaren van maatstaven die de inkomsten of uitgaven sterk beïnvloeden;
- Behoeften aan maatwerk dienstverlening op basis van lokaal beleid;
- Richtlijnen vanuit gemeenten (vergelijkbaar met de begrotingsrichtlijnen voor de 3 GR'-en van Zuid-Holland Zuid);
- Landelijke ontwikkelingen binnen het Sociaal domein;
- Uitvoeringsplannen van de regionale visie en
- Innovatievoorstellen, zowel algemene innovaties (geïnitieerd vanuit SDD) als specifieke innovaties vanuit één of enkele gemeenten.

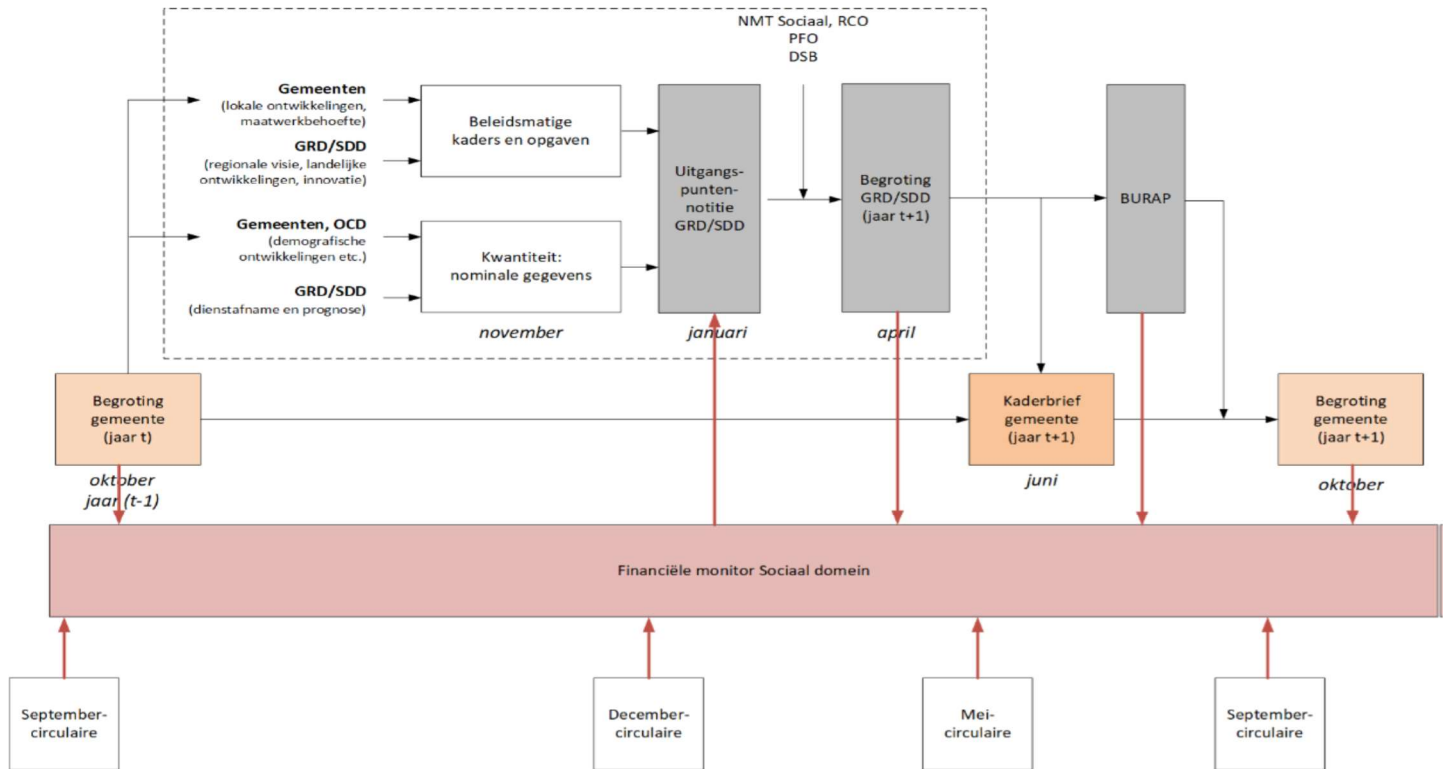
De informatie van gemeenten, GRD/SDD en GRD/OCD wordt samen met andere relevante informatie (zoals loon- en prijsindices) en inhoudelijke, beleidsmatige uitgangspunten gebundeld in een jaarlijkse uitgangspuntennotitie die in januari wordt opgeleverd en intensief bestuurlijk wordt afgestemd. In de uitgangspuntennotitie worden waar mogelijk en relevant keuzemogelijkheden, scenario's en prioriteiten opgenomen. Na vaststelling is deze (jaarlijkse) uitgangspuntennotitie dé basis voor de begroting.

Samengevat betekent dit dat de uitgangspuntennotitie de regionale én lokale uitgangspunten en beleidskeuzes vastlegt. Dit wordt vervolgens in de begrotingen financieel vertaald, waarna bestuurders tot besluitvorming kunnen komen.

⁶ In de begroting 2022 is geen aparte innovatie opgenomen.

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

De totstandkoming van een jaarlijkse uitgangspuntennotitie heeft een belangrijke aanpassing in de werkwijze van gemeenten en GRD/SDD gevraagd. Daarbij is de wijziging in rollen en verantwoordelijkheden minstens zo belangrijk als de inhoudelijke informatie die verzameld moet worden. De uitgangspuntennotitie is een jaarlijks product van SDD en gemeenten gezamenlijk. Om het gewenste doel te bereiken is het van belang dat financiële kennis en beleidsinhoudelijke kennis binnen gemeenten en SDD bij elkaar wordt gebracht.

Traject kostenverdeelssystematiek

De omvang van de gemeentelijke bijdragen is afhankelijk van de omvang van de totale “gezamenlijke” diensten (Transitie GR Sociaal, taakverdeling, gezamenlijke pakket van 7), de verdeling van de daaraan gerelateerde kosten (kostenverdeelprincipes en sleutels) en de kosten voor lokaal maatwerk (zie ook de aparte uitwerking flexibiliteit & maatwerk). Vanuit de theorie zijn er vier verschillende verdeelprincipes te onderscheiden:

- **Solidariteit:** iedereen draagt in even sterke mate bij
Voorbeelden hiervan zijn verdeelsleutels waarin per gemeente of per inwoner een vaste bijdrage wordt betaald.
- **Draagkracht:** de sterkste schouders dragen het meest
Een voorbeeld hiervan is een verdeelsleutel die gebaseerd is op de inkomsten van de deelnemende organisaties.
- **Continuïteit:** iedereen draagt bij op basis van historisch aandeel
Een voorbeeld hiervan is een sleutel die gebaseerd is op de kosten die gemaakt werden voorafgaand aan de overdracht van taken aan een nieuwe organisatie.
- **Nut:** de gebruiker betaalt
Een voorbeeld hiervan is een sleutel die gebaseerd is op de geleverde prestatie
Bijvoorbeeld het aantal bediende klanten.

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

De huidige kostenverdeling van de GR SDD is opgenomen in de bijdrageverordening en ziet er grofweg als volgt uit:

Programma	Verdeelsleutel begroting 2021
Sociale Dienst Drechtsteden	
Werk & Inkomen	
Participatie	Participatiebudget uit de integratie-uitkering sociaal domein*
WSW	Voorcalculatie per gemeente
Inkomensondersteuning	Rijksbudget
Inkomensondersteuning tekort	5-jaars gemiddelde WWB-klantaantallen
Minimabeleid	
Kinderopvang	Voorcalculatie per gemeente
Minimabeleid	5-jaars gemiddelde WWB-klantaantallen
Maatwerkvoorziening inkomenssteun CGZ	WMO-middelen uit de integratie-uitkering sociaal domein**
WMO	
Huishoudelijke ondersteuning	Voorcalculatie per gemeente
Hulpmiddelen, Vervoer	Voorcalculatie per gemeente
Begeleiding en kortdurend verblijf	WMO-middelen uit de integratie-uitkering sociaal domein**
Schuldhelpbemiddeling	5-jaars gemiddelde WWB-klantaantallen
Apparaatskosten	
Algemeen	5-jaars gemiddelde WWB-klantaantallen

* de verdeelsleutel is gebaseerd op de beschikbare Rijksmiddelen volgens de circulaire september 2019 van het Gemeentefonds.

** de verdeelsleutel is gebaseerd op de beschikbare Rijksmiddelen volgens de circulaire september 2018 van het Gemeentefonds.

De werkgroep die zich met de nieuwe kostenverdeelsystematiek bezighoudt heeft voor nu het volgende **concept** qua principes uitgewerkt:

Regeling	Robuust pakket & maatwerk zonder meerkosten	Maatwerk met meerkosten	
Participatie	Inkomensregelingen	Solidariteit/draagkracht	-
	Arbeidsparticipatie	Solidariteit/draagkracht	Nut
	Begeleidende participatie	Solidariteit/draagkracht	-
	Statushouders	Solidariteit/draagkracht	Nut
	Minimabeleid (incl. CGZ en KO)	Nut	Nut
	Schuldhelpverlening	Nut	Nut
Individuele voorzieningen Wmo	Huishoudelijke ondersteuning	Nut	Nut
	Hulpmiddelen en vervoer	Nut	Nut
	Begeleiding en kortdurend verblijf	Nut	Nut
	Dagbesteding	?	Nut

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

Het sturingsmechanisme werkt vanaf de 'voorkant' van het proces. Met enige regelmaat wordt de suggestie gedaan om de gehele dienstverlening te baseren op basis van prijs x volume ($p \times q$), omdat gemeenten dan hun lasten direct zouden kunnen beïnvloeden door op de q te sturen.

Dat is niet terecht, omdat een deel van de lasten 'vast' zijn en bij een lager volume de prijs zal stijgen om de vaste lasten te dekken. De 'winkel' en de bijbehorende apparaatskosten zijn eigendom van de gezamenlijke gemeenten en het verlagen van de hoeveelheid (q) leidt dus niet automatisch en direct tot een lagere bijdrage (pxq). Dat kan alleen als de volumes aan de voorkant goed geprognosticeerd worden en de organisatie daarop wordt ingericht.

Financiële beleidsstukken GR

Twee verordeningen die een GR moet hebben zijn wettelijk verplicht: de Financiële verordening en de Controle verordening. Deze verplichting is opgenomen in de gemeentewet, artikel 212 en artikel 213. In de Wet op de gemeenschappelijke regelingen (WGR) staat dat deze verplichting ook voor GR¹-en geldt (WGR artikel 35).

Financiële verordening, artikel 212 is als volgt:

1. De raad stelt bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast. Deze verordening waarborgt dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan.
2. De verordening bevat in ieder geval:
 - a. Regels voor waardering en afschrijving van activa;
 - b. Grondslagen voor de berekening van de door het gemeentebestuur in rekening te brengen prijzen en van tarieven voor rechten als bedoeld in artikel 229b, alsmede, voor zover deze wordt gegeven, voor de heffing bedoeld in artikel 15.33 van de Wet milieubeheer;
 - c. Regels inzake de algemene doelstellingen en de te hanteren richtlijnen en limieten van de financieringsfunctie.

Controle verordening, artikel 213, begint als volgt:

1. De raad stelt bij verordening regels vast voor de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie. Deze verordening waarborgt dat de rechtmatigheid van het financiële beheer en van de inrichting van de financiële organisatie wordt getoetst.
2. De raad wijst een of meer accountants aan als bedoeld in [artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek](#), belast met de controle van de in [artikel 197](#) bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.

Artikel 213 bevat verder bepalingen over de accountantscontrole en –bevindingen. De controle verordening heeft nu nauwelijks ruimte voor eigen beleid. De eisen die worden gesteld aan de werkzaamheden van de accountant en de inhoud van de accountantsverklaring zijn wettelijk bepaald. Nieuwe wetgeving is in procedure over de eigen rechtmatigheidsverklaring van het bestuur. Die wetgeving zal dan een vertaling krijgen in een nieuwe controleverordening.

DE INVULLING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL IN DE DRECHTSTEDEN

In onderstaande tabel zijn de stukken opgesomd met een korte toelichting. De stukken worden vastgesteld door het algemeen bestuur van de GR.

Stuk	Toelichting	Wettelijke basis
Financiële verordening	De verordening beschrijft de P&C-cyclus van de GR SDD. Daarin kan ook het begrotingsproces volgens het nieuwe financieel kader opgenomen worden.	Artikel 212 gemeentewet, artikel 35 Wgr
Controle-verordening	Deze gaat over de accountantscontrole en de rol van het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur. Deze moet in de toekomst worden uitgebreid met de rechtmatigheidsverklaring van het DB.	Artikel 213 gemeentewet, artikel 35 Wgr
Financieringsstatuut	Beschrijft hoe met de geldstromen wordt omgegaan, inclusief bevoegdheden en rolverdeling	Artikel 212 gemeentewet, artikel 35 Wgr
Garantstellingen en leningen	De huidige GRD heeft geen garantstellingen, alleen leningen aan verbonden partijen (Stroomlijn en Baanbrekend Detacheren).	
Activeren en afschrijven	De vaste activa van de GR SDD zijn erg beperkt (huisvesting, ICT). De huidige nota kan inhoudelijk worden gehandhaafd, maar moet worden aangepast aan de nieuwe terminologie	Artikel 212 gemeentewet, artikel 35 Wgr
Risico-management en Weerstandsvermogen	Deze notitie beschrijft in algemene zin hoe met risico's wordt omgegaan. De notitie bepaalt ook hoe de GR met weerstandsvermogen/ reserves omgaat.	Nadere invulling financiële verordening, artikel 212 gemeentewet
Verbonden partijen	De huidige GR heeft momenteel geen nota verbonden partijen. Dat kan voor de GR SDD wel worden overwogen, maar hoeft geen prioriteit te hebben. De nieuwe GR Sociaal zal aandelen hebben in Stroomlijn en Baanbrekend Detacheren. Beide BV's zijn inmiddels op de hoogte van de omvorming van de GRD. In de aandeelhoudersvergaderingen wordt de GR vertegenwoordigd door een lid van het Dagelijks Bestuur. Geadviseerd wordt begin 2022, als de nieuwe samenstelling van het DB bekend is, af te spreken wie die vertegenwoordiger is. Daarbij aandacht hebben voor de verschillende rollen van opdrachtgever en aandeelhouder.	
Financiële mandaten	Er zal een nieuwe mandaatregeling moeten worden vastgesteld, toegespitst op de organisatorische inrichting.	Wgr, GR tekst